

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG – 4114-003-01/2014
I/14/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli I/14/005 – Gospodarka finansowa Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz wybrane zagadnienia polityki kadrowej

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler Lidia Sobkowiak-Mariasz, specjalista kontroli państwowej NIK, upoważnienie do kontroli nr 90720 z dnia 13 maja 2014 r.

Zdzisław Szafrąński, główny specjalista kontroli państwowej NIK, upoważnienie do kontroli 90749 z dnia 27 lipca 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-4)

Jednostka kontrolowana Uniwersytet Zielonogórski (dalej: UZ lub Uniwersytet), ul. Licealna 9, 65-417 Zielona Góra

Kierownik jednostki kontrolowanej Prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński, Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego, od 1.09.2008 r. do 31.08.2012 r. Rektorem był prof. dr hab. Czesław Osękowski.

(dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Dotychczasowe działania władz Uniwersytetu w celu zrównoważenia przychodów i kosztów działalności oraz ustabilizowania sytuacji finansowej uczelni okazały się nieskuteczne¹. Pomimo podejmowanych przedsięwzięć oszczędnościowych, ukierunkowanych w szczególności na: ograniczenie nagród, zniesienie premii regulaminowej dla pracowników, redukcję zatrudnienia, zwiększenie liczby studentów w grupach i uruchomienie nowych kierunków kształcenia, zauważalne jest pogorszenie się w latach 2012-2013 sytuacji finansowej, mierzonej przede wszystkim wynikiem finansowym (w badanym okresie, tj. w latach 2010-2013, najwyższa była strata w 2013 r. i wyniosła 8.575 tys. zł).

W 2013 r. istotnie zwiększyły się zobowiązania i rezerwy na zobowiązania Uniwersytetu (z 99,8 mln zł na koniec 2012 r. do 145,5 mln zł na koniec 2013 r.). Na sytuację finansową wpływało m.in. nieosiągnięcie zakładanych przychodów ze zbycia nieruchomości oraz prowadzone inwestycje. Polityka inwestycyjna, i to w tak znacznym stopniu dofinansowana źródłami zewnętrznymi (w poszczególnych latach od 86 do 94 % nakładów), świadczy niewątpliwie o trosce władz uczelni o wzmocnienie jej konkurencyjności i dążeniu do poprawy warunków działalności. Wyniki kontroli wskazują jednak na nieefektywne zarządzanie płynnością finansową. Szczególnie niepokojące jest pogorszenie się płynności Uniwersytetu i jego zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, przejawiającej się wzrostem zobowiązań wymagalnych do poziomu 9,2 mln zł na koniec 2013 r. Generowanie zobowiązań wymagalnych narusza podstawową zasadę obowiązującą jednostki sektora finansów publicznych, tj. zasadę dokonywania wydatków publicznych w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

NIK dostrzega, że – biorąc pod uwagę uwarunkowania systemowe² i demograficzne – Uniwersytet ma ograniczony wpływ na wielkość przychodów, zwłaszcza z tytułu dotacji

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Algorytm podziału dotacji określony rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 lutego 2012 r. w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych (Dz. 2014 r., poz. 789).

z budżetu państwa. W tej sytuacji Izba pozytywnie ocenia przyjęcie planu przedsięwzięć oszczędnościowych, mających na celu poprawę sytuacji finansowej uczelni.

Zbadane dotacje z budżetu państwa zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Realizacja inwestycji Uniwersytetu w kontrolowanym okresie przebiegała prawidłowo. Wybór wykonawców i instytucji udzielających uczelni kredytów następował – poza pojedynczymi przypadkami – zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³ (dalej *Pzp*). Prawidłowo był również określany zakres usług zleczanych na podstawie umów cywilnoprawnych - nie pokrywał się z zakresem obowiązków pracowników UZ wykonywanych w ramach stosunku pracy.

Zatrudnianie pracowników oraz przestrzeganie minimum kadrowego dla prowadzonych kierunków studiów, w ramach dwóch skontrolowanych wydziałów: Wydziału Ekonomii i Zarządzania oraz Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii, na ogół było zgodne z obowiązującymi przepisami. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niezamieszczeniu lub nieudokumentowaniu ogłoszeń o konkursach na nauczycieli akademickich oraz niezachowaniu terminów ogłaszania konkursów, a także ustalaniu wymagań konkursowych w konkursach przeprowadzonych przez Wydział Ekonomii i Zarządzania tak, aby mógł je spełnić jeden kandydat, co przeczy otwartemu charakterowi konkursów. Ponadto stwierdzono bezpodstawne powierzenie dwukrotnie obowiązków Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania przez Rektora z pominięciem wymaganego trybu wyborów uzupełniających.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Gospodarka finansowa Uniwersytetu oraz realizacja planów rzeczowo-finansowych

Opis stanu
faktycznego

1. W badanym okresie (lata 2010-2013) przychody Uniwersytetu Zielonogórskiego wyniosły kolejno: 137.255 tys. zł, 156.606 tys. zł, 141.440 tys. zł i 137.253 tys. zł⁴.

Podstawowymi źródłami przychodów były:

- dotacja z budżetu państwa tzw. „podstawowa”⁵, wynosząca odpowiednio: 92.398,8 tys. zł, 90.570,3 tys. zł, 89.470,1 tys. zł i 94.942,4 tys. zł;
- opłaty za świadczone usługi edukacyjne na studiach niestacjonarnych, odpowiednio: 16.530 tys. zł, 17.713 tys. zł, 15.214 tys. zł i 13.118 tys. zł;
- przychody z działalności badawczej, odpowiednio: 11.522 tys. zł, 13.580 tys. zł, 10.741 tys. zł i 8.554 tys. zł⁶.

Wzrost dotacji w 2013 r. był wynikiem uzyskania przez Uniwersytet dodatkowych środków w wysokości 8.647,7 tys. zł, przeznaczonych na zwiększenie wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w uczelni. W badanym okresie spadły przychody z tytułu opłat za usługi edukacyjne na studiach niestacjonarnych (o 21% w 2013 roku w porównaniu z 2010 r.), co związane było ze zmniejszającą się liczbą studentów na tych studiach (z 5.884 w roku akademickim 2010/2011 do 3.829 w roku 2013/2014, tj. o 35 %).

(dowód: akta kontroli str. 13-22, 52-61, 79-88, 105-116, 228-229, 233-235)

W 2011 r. Uniwersytet Zielonogórski sprzedał Miastu Zielona Góra nieruchomość gruntową w Nowym Kisielinie, co spowodowało zwiększenie przychodów o 15.542.390 zł i tym samym poprawę wyniku⁷.

(dowód: akta kontroli str. 236-242)

Koszty Uniwersytetu w badanym okresie wzrosły ze 141.408 tys. zł w 2010 r. do 145.828 tys. zł w 2013 r. Amortyzacja z 5.386,7 tys. zł w 2010 r. wzrosła do 8.420,6

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

⁴ Zgodnie z rachunkiem zysków i strat za te lata.

⁵ Dotacja, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.).

⁶ Przychody z działalności badawczej w księgach rachunkowych i sprawozdaniach finansowych wykazywane do wysokości poniesionych kosztów.

⁷ Należność Uniwersytetu wyniosła 17.225.237,82 zł (cena sprzedaży nieruchomości brutto 19.103.066 zł, po dokonanej kompensacie zobowiązań w wysokości 1.877.828,18 zł) i została rozłożona na raty. W 2011 r. wpłynęło 10.926.000 zł, 2012 r. - 2.100.000 zł, 2013 r. - 2.100.000 zł i 2014 r. - 2.099.237,82 zł (zapłacone terminowo), ponadto Uniwersytet uregulował w 2011 r. cały należny podatek VAT w wysokości 3.560.676 zł.

tys. zł w 2013 r., co jest wynikiem zwiększenia majątku trwałego wskutek realizowanych inwestycji.

Koszty działalności dydaktycznej w latach 2010–2013 r. wyniosły odpowiednio⁸: 120.926,8 tys. zł, 123.335,3 tys. zł, 129.758,5 tys. zł i 131.149,3 tys. zł.

W związku z powyższym działalność Uniwersytetu w latach: 2010, 2012 i 2013 wykazała⁹ stratę wynoszącą odpowiednio: 4.153 tys. zł, 1.221 tys. zł i 8.575 tys. zł. Zysk osiągnięty w 2011 r., w wysokości 16.896,6 tys. zł - gdyby nie wskazane powyżej przychody z tytułu sprzedaży nieruchomości - wyniósłby ok. 500 tys. zł.

Z raportów biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za lata 2010–2013 wynika, że nie występują zjawiska wskazujące na zagrożenie dla kontynuacji działalności w roku następnym.

(dowód: akta kontroli, str. 34, 72, 98, 222, 228-229)

2. Zobowiązania finansowe Uniwersytetu wynikające z zaciągniętych kredytów wzrosły w kontrolowanym okresie prawie czterokrotnie, z 7.911.566,24 zł na koniec 2010 r. do 28.783.559,07 zł na koniec 2013 r. Na powyższe złożyły się zobowiązania z tytułu 14 kredytów¹⁰, w tym:

- czterech, które zostały zaciągnięte na podstawie umów zawartych przed 1.01.2010 r., a w badanym okresie podpisano aneksy zmieniające okres kredytowania;
- dziesięciu, które zostały zaciągnięte w latach 2011-2013. Podpisanie dziewięciu umów kredytowych poprzedziło postępowanie przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, natomiast przed zaciągnięciem jednego kredytu nie stosowano ustawy Prawo zamówień publicznych, z uwagi na jego wartość (art. 4 ust. 8 Pzp).

(dowód: akta kontroli, str. 242-245)

Badaniem w zakresie prawidłowości udzielania zamówień publicznych objęto następujące postępowania, których przedmiotem było udzielenie i obsługa:

- kredytu obrotowego w rachunku bieżącym w wysokości 8 mln zł, na okres 12 miesięcy z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności Uniwersytetu Zielonogórskiego (udzielony w 2012 r.), dalej *kredyt 8 mln zł w 2012 r.*;
- kredytu obrotowego w rachunku bieżącym w wysokości 8 mln zł, na okres 12 miesięcy z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności Uniwersytetu Zielonogórskiego w miejsce obecnie posiadanego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym (udzielony w 2013 r.), dalej *kredyt 8 mln zł w 2013 r.*;
- kredytu inwestycyjnego w rachunku kredytowym w kwocie 7 mln zł, na okres 92 miesięcy, z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanych i refinansowanie poniesionych nakładów dla zadania inwestycyjnego pn. *Uzbrojenie i zagospodarowanie terenu w Nowym Kisielinie* pod potrzeby Parku Naukowo-Technologicznego (udzielony w 2013 r.), dalej *kredyt 7 mln zł w 2013 r.*;
- kredytu obrotowego w rachunku bieżącym w wysokości 14 mln zł, na okres 12 miesięcy z przeznaczeniem na spłatę kredytu obrotowego w kwocie 6,5 mln zł oraz na finansowanie bieżącej działalności Uniwersytetu Zielonogórskiego (udzielony w 2013 r.), dalej *kredyt 14 mln zł w 2013 r.*

Wybór banków udzielających kredytu został, co do zasady, dokonany zgodnie z przepisami Prawa zamówień publicznych, za wyjątkiem postępowania na *kredyt 7 mln zł w 2013 r.* W dwóch kontrolowanych przypadkach prawidłowo ustalono termin składania ofert (*kredyt 8 mln zł w 2013 r.* i *kredyt 7 mln zł w 2013 r.*), w dwóch pozostałych – w sposób m.in. nieuwzględniający czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia oferty.

W zakresie usług finansowych (kredytów obrotowych) Kwestura (jako wnioskodawca) nie składała zestawienia potrzeb dotyczących całego roku, uwzględniających terminy zapadalności wcześniej zaciągniętych zobowiązań kredytowych. I tak, w 2013 r. Uniwersytet Zielonogórski udzielił w odstępie zaledwie kilku miesięcy dwóch zamówień publicznych tego samego rodzaju i przeznaczenia, tj. zamówienia na kredyt obrotowy w rachunku bieżącym: w dniu 25.03.2013 r. (*kredyt 14 mln zł w 2013 r.*) i w dniu 18.10.2013 r. (*kredyt 8 mln zł w 2013 r.*). Wartość pierwszego z ww. zamówień oszacowano na kwotę niższą niż określona

⁸ Zgodnie ze sprawozdaniem F-01/s – sprawozdanie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym szkół wyższych.

⁹ Zysk (strata) brutto zgodnie z rachunkiem zysków i strat.

¹⁰ Kredyty, z tytułu których Uniwersytet posiadał zadłużenie wg stanu na koniec każdego roku w badanym okresie.

w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Pzp¹¹ i postępowanie przeprowadzono zgodnie z przepisami właściwymi dla postępowań o tej wartości, natomiast wartość drugiego zamówienia oszacowano na kwotę niższą niż określona w ww. przepisach¹², ale postępowanie przeprowadzono zgodnie z przepisami właściwymi dla postępowań o wartości równej lub przekraczającej ww. kwoty. W ww. postępowaniach nie przewidywano udzielania zamówień w częściach. Postępowania wszczęto w odstępie pięciu miesięcy, ww. zamówień udzielono temu samemu wykonawcy.

(dowód: akta kontroli str. 253-258, 403-407, 423-427, 456-461)

Gdy zabezpieczeniem kredytu miało być obciążenie nieruchomości uzyskiwano zgodę Ministra Skarbu Państwa, stosownie do art. 90 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym¹³ (Posw).

(dowód: akta kontroli str. 243-247)

Przed zaciągnięciem kontrolowanych kredytów każdorazowo uzyskano zgodę Senatu, o której mowa w § 184 pkt 2 Statutu Uniwersytetu Zielonogórskiego.

(dowód: akta kontroli str. 250-253)

3. Dotacja podstawowa¹⁴ w kolejnych latach 2010–2013 wyniosła odpowiednio 92.398,8 tys. zł, 90.570,3 tys. zł, 89.470,1 tys. zł i 94.942, 4 tys. zł¹⁵. W 2013 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zwiększył ze środków rezerwy celowej plan ww. dotacji o kwotę 8.647,7 tys. zł¹⁶, z przeznaczeniem na zwiększenie wynagrodzeń wraz z pochodnymi z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy (FP) oraz odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS) pracowników Uczelni, których wynagrodzenia finansowane są w ramach dotacji podstawowej, z wyrównaniem od dnia 1.01.2013 r. Zasady podziału środków na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni w 2013 r. zostały określone porozumieniem ze związkami zawodowymi, zawartym w dniu 11.07.2013 r. Dotacja wykorzystana na podwyżkę wynagrodzeń w roku 2013 r. wyniosła 6.417.472 zł, a na obligatoryjne pochodne od wynagrodzeń i odpis na ZFŚS - 2.244.548 zł. Ww. środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

(dowód: akta kontroli str. 19-22, 58-61, 85-88, 111-116, 228-229, 980-982)

W dniu 14.03.2013 r. uczelnia dokonała zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w związku z wypłatą tzw. „świadczenia świątecznego” w wysokości 81.576,11 zł i zapłaciła odsetki w wysokości 33.286 zł¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 983-987)

4. Uniwersytet posiadał również tzw. zadłużenie wewnętrzne wobec:

- ZFŚS wynoszące na koniec: 2011 r. - 12.159.917,47 zł, 2012 r. - 10.884.971,33 zł i 2013 r. - 9.772.093,68 zł;
- funduszu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów (FPM) wynoszące na koniec: 2011 r. - 3.949.717 zł, 2012 r. - 3.068.797 zł i 2013 r. - 2.709.367 zł.

a) Zgodnie z przedstawionym NIK¹⁸ *planem redukcji zadłużenia w ramach ZFŚS* zaległość miała zostać uregulowana w kolejnych latach 2011–2020 w łącznej wysokości 9.820.000 zł. Ponieważ stan zadłużenia na początek danego roku podlega w trakcie roku korekcie do

¹¹ Na kwotę 673.400 zł, tj. 167.529,11 euro.

¹² W dniu 13.08.2013 r. oszacowano na kwotę 377.520 zł, tj. 93.919,79 euro.

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.

¹⁴ Do 2011 r. dotacja stacjonarna. Ww. dotacja jest dotacją podmiotową (art. 94c Posw), natomiast gdy źródłem zwiększenia są środki rezerwy celowej mogą one być przeznaczone wyłącznie na cel na jaki zostały utworzone (art. 154 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych- Dz. U. z 2013 r., poz. 855 ze zm).

¹⁵ Na podstawie § 16 ust. 1-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych (Dz. U. poz. 1533) na uczelniach publicznych nałożono obowiązek rozliczania kosztów według rodzajów działalności, z wyodrębnieniem finansowania z dotacji z budżetu państwa oraz z przychodów własnych.

¹⁶ Pismo DBF. ZFD.74.25.2013 z 26.04.2013 r.

¹⁷ W grudniu 2010 i styczniu 2011 r. w UZ została przeprowadzona kontrola przez ZUS - w wyniku kontroli ZUS uznał, że wypłacone świadczenia świąteczne z ZFŚS w wysokości 2.000 zł zostały wypłacone niezgodnie z przepisami o ZFŚS, są dodatkowym przychodem pracownika i stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie (łącznie 3.496.000 zł). W związku z powyższym naliczono składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w wysokości 1.262.623,89 zł. Uczelnia przekwalifikowała ww. świadczenia świąteczne (wypłacone w 2009 r. i 2010 r.) na wynagrodzenia ze stosunku pracy, a koszty tej operacji wyniosły 4.758.623,89 zł. Ponieważ kwota dotacji podmiotowej przyznanej na zwiększenie wynagrodzeń, orzeczona w 2011 r. do zwrotu jako wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem wyniosła 4.840.200 zł, po ww. korektach została zmniejszona przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do 81.576,11 zł i od tej kwoty należało naliczyć odsetki. W dniu 14.03.2013 r. ww. kwota została zwrócona na rachunek budżetu państwa wraz z odsetkami – łącznie 114.862,11 zł.

¹⁸ Plan przedstawiony w załączeniu do pisma R-BR-Az/37/11 z 18.01.2011 r., po kontroli NIK przeprowadzonej w 2010 r.

wielkości wykonanych¹⁹, faktyczne zadłużenie z ww. tytułu wynosiło na koniec: 2011 r. – 8.663.917,47 zł, 2012 r. – 7.738.571,33 zł, a 2013 r. – 6.981.693,68 zł. W dniu 10.01.2012 r. zawarto ze związkami zawodowymi porozumienie, zgodnie z którym zobowiązania wobec ZFŚS mają podlegać spłacie do 2020 r.²⁰. W dniu 10.04.2013 r. zawarto następne porozumienie, na podstawie którego wydłużono ostateczny termin spłaty zadłużenia do 2023 r.²¹, a spłaty przypadające w latach 2013-2016 obniżono w stosunku do zapisów poprzedniego porozumienia o 3.208.857,34 zł. Spłata zadłużenia następowała poprzez zapłatę przez uczelnię kosztów funduszu z tytułu ubezpieczeń społecznych, zdrowotnych, FP, podatku dochodowego i była wyższa niż zapisy ww. porozumień, wynosząc w latach 2011-2013: 839.771,51 zł, 961.972,95 zł i 529.727,14 zł. Od września 2013 r. nie dokonuje się spłat ww. zadłużenia, zgodnie z zapisami porozumienia ich spłata jest zawieszona do końca 2016 r.

b) Dodatkowo prawomocnym wyrokiem Sądu z 2011 r.²² nakazano zwrot na rzecz ZFŚS nienależnie wypłaconych „świadczeń świątecznych”. Tym samym zwiększeniu o 3.496.000 zł uległo opisywane powyżej zadłużenie wobec funduszu. W dniu 10.01.2012 r. zawarto porozumienie ze związkami zawodowymi, zgodnie z którym ww. zadłużenie będzie podlegało spłacie do 2021 r. (po 348.800 zł rocznie). W 2013 r. wydłużono termin ostatecznej spłaty zadłużenia do końca 2023 r.²³, a raty przypadające na lata 2013-2016 obniżono o 696.057,34 zł. Spłata zadłużenia dokonywana była zgodnie z zapisami porozumienia, poprzez przekazywanie co miesiąc 1/12 należności na rachunek ZFŚS, w 2014 r. zaprzestano spłat z uwagi na zmianę warunków spłaty w 2013 r.

c) Zgodnie z przedstawionym NIK *planem redukcji zadłużenia w ramach FPM* niewykorzystane środki funduszu miały być zredukowane z poziomu 5.860.190 zł na koniec 2009 r. do 157.390 zł na koniec 2014 r.²⁴. Miało to nastąpić poprzez zaangażowanie własnych środków w kolejnych latach: w 2011 r. – 1.030.000 zł, w 2012 r. – 1.035.000 zł, w 2013 r. – 1.234.800 zł i w 2014 r. – 1.234.600 zł.

Spłata zadłużenia odbywała się poprzez sfinansowanie przez Uniwersytet Zielonogórski kosztów pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. W badanym okresie zmniejszono zadłużenie o 3.150.822 zł, angażując własne środki, tj.:

- w 2010 r. – w wysokości 1.203.712 zł, niewykorzystane środki funduszu na koniec 2010 r. wyniosły 4.656.478 zł i zredukowano je bardziej niż przewidywał ww. plan, wg którego stan tych środków miał być obniżony do 4.691.790 zł;
- w 2011 r. – w wysokości 706.761 zł, niewykorzystane środki funduszu na koniec 2011 r. wyniosły 3.949.717 zł i nie osiągnięto zakładanego poziomu redukcji tych środków (ww. plan przewidywał obniżenie do 3.661.790 zł);
- w 2012 r. – w wysokości 880.919 zł, niewykorzystane środki funduszu na koniec 2012 r. wyniosły 3.068.797 zł i nie osiągnięto zakładanego poziomu ich redukcji (plan przewidywał obniżenie do 2.626.790 zł);
- w 2013 r. w wysokości 359.430 zł, niewykorzystane środki funduszu na koniec 2013 r. wyniosły 2.709.367 zł i nie osiągnięto zakładanego poziomu redukcji tych środków (plan przewidywał na koniec roku 1.391.990 zł).

(dowód: akta kontroli str. 989-1017, 1123-1124)

Dyrektor ds. Ekonomiczno-Kadrowych Katarzyna Łasińska wskazała, że Uniwersytet stara się realizować spłatę zgodnie z harmonogramem przedstawionym MNiSW (zakładana redukcja zadłużenia w latach 2010-2014 odpowiednio do: 4.656.478 zł, 3.626.478 zł, 2.591.478 zł, 1.356.678 zł, 122.078 zł) i powołała się na to, że rzeczywiste zadłużenie

¹⁹ Po sporządzeniu sprawozdania (zestawienie przychodów i kosztów) znane są wielkości faktycznie wykonanych przychodów i kosztów funduszu w danym roku oraz stan funduszu na koniec roku, który jest korygowany o stan gotówki w kasie i na rachunku bankowym, środki pożyczek mieszkaniowych i remontowych oraz zakupy środków trwałych i wyposażenia.

²⁰ Sposób spłaty zadłużenia przyjęty w porozumieniu był zbieżny z ustaleniami *planu redukcji zadłużenia w ramach ZFŚS*: w latach 2013-2020 (spłata po 977.000 zł rocznie), a w 2012 r. uwzględniał skorygowany stan funduszu (rata 887.966 zł).

²¹ Przy czym I rata do 31.12.2013 r. w wysokości 349.571,33 zł, II rata do 31.12.2016 r. w wysokości 349.571,33 zł, a w latach od 2017 do 2023 – po 1.005.632,67 zł do końca każdego roku.

²² Wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30.05.2011 r. (sygn. akt IV P 28/10) utrzymany przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 13.10.2011 r.

²³ Wg porozumienia z 10.04.2013 r. spłata do końca 2013 r. – 356.000 zł, a w latach 2016-2023 r. po 348.800 zł rocznie.

²⁴ Plan przedstawiony NIK w załączeniu do pisma R-BR-Az/37/11 z 18.01.2011 r. Na koniec 2009 r. niewykorzystane środki funduszu ustalone na podstawie wielkości wykonanych, później – na podstawie wielkości planowanych; na koniec 2010 r. miały one stanowić 4.691.790 zł, na koniec: 2011 r. – 3.661.790 zł, 2012 r. – 2.626.790 zł, 2013 r. – 1.391.990 zł, a na koniec 2014 r. – 157.390 zł. Plan nie uwzględniał zmiany stanu środków pieniężnych.

wobec funduszu było niższe o stan środków na rachunku bankowym na koniec roku²⁵. Pomimo tej okoliczności nadal nie osiągnięto zakładanego poziomu redukcji zadłużenia, a przyczyną tego stanu rzeczy wg Dyrektor jest przede wszystkim trudna sytuacja finansowa uniwersytetu.

(dowód: akta kontroli str. 1094-1102)

5. Przyczyną pogorszenia się sytuacji finansowej Uniwersytetu jest przede wszystkim malejąca liczba studentów, co powoduje spadek przychodów, spadająca dotacja podstawowa (za wyjątkiem 2013 r.), która w coraz mniejszym stopniu pokrywa koszty działalności dydaktycznej oraz szybszy wzrost kosztów niż przychodów. W związku z pogarszającą się sytuacją Uniwersytetu Zielonogórskiego w maju 2013 r. została opracowana przez Rektora koncepcja planu oszczędnościowego, której założenia posłużyły do opracowania „Planu przedsięwzięć oszczędnościowych” przyjętego przez Senat²⁶. Zgodnie z założeniami tego planu oszczędności obejmują obszary: dydaktyki (zwiększenie liczby studentów w grupach, nowe kierunki), zatrudnienia i wynagradzania (redukcja liczby etatów, ograniczenie nagród dla pracowników i zniesienie premii regulaminowej dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi) oraz gospodarowania nieruchomościami (sprzedaż nieruchomości)²⁷.

Uniwersytet Zielonogórski jeszcze przed formalnym przyjęciem ww. planu podejmował działania o charakterze oszczędnościowym. W wyniku przeprowadzenia przeglądu programów kształcenia na kierunkach studiów zwiększono liczbę studentów w grupach²⁸, uruchomiono nowe kierunki kształcenia, takie jak: logistyka, prawo, administracja, psychologia²⁹, podjęto działania mające na celu dostosowanie liczby pracowników (w tym nauczycieli akademickich) do potrzeb procesu dydaktycznego i bieżącej obsługi uczelni poprzez redukcję zatrudnienia³⁰, ograniczono nagrody³¹, zniesiono premię regulaminową dla pracowników administracji i obsługi³² oraz podjęto działania zmierzające do sprzedaży nieruchomości³³.

(dowód: akta kontroli, str. 1018-48)

Dyrektor ds. Ekonomiczno-Kadrowych Katarzyna Łasińska potwierdziła, że przyczyną wysokiej straty w 2013 r. był spadający poziom dotacji z budżetu państwa, zmniejszające się przychody z usług dydaktycznych, w tym malejący udział w przychodach wpływów ze studiów stacjonarnych; ww. dodatkowo wskazała na wzrost stawki VAT od 1.01.2011 r. o 1 %, a w 2013 r. na konieczność utworzenia rezerw, m.in. w związku z przesunięciem terminu wypłaty należnych świadczeń za 2013 r. w wysokości 3.438.460,19 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 1097-99)

6. W badanym okresie nastąpił istotny wzrost zobowiązań uczelni o charakterze dłużnym³⁴. Zobowiązania uczelni, poza wcześniej opisanymi z tytułu kredytów, wyniosły na koniec 2010 r. – 465.739,42 zł, na koniec 2011 r. – 219.757,20 zł, 2012 r. – 389.704,56 zł, 2013 r. – 9.239.488,94 zł i stanowiły zobowiązania wymagalne.

W latach 2012 i 2013 wskaźnik płynności bieżącej³⁵ spadł do poziomu 0,6, co wskazuje na problemy z terminowym regulowaniem zobowiązań krótkoterminowych.

²⁵ Odpowiednio na koniec lat 2010-2013 wyniosło ono 2.903.583 zł, 2.949.717 zł, 2.068.797 zł i 2.358.391 zł.

²⁶ Uchwała Senatu nr 314 z 4 czerwca 2014 r.

²⁷ Wykazanie w 2014 r. straty netto powyżej 9.435.542 zł będzie powodowało konieczność opracowania programu naprawczego z uwagi na art. 100a. ust. 1 Posw. stanowiący, że uczelnia publiczna, w której suma strat netto w okresie nie dłuższym niż pięć ostatnich lat przekracza 25% kwoty dotacji z budżetu państwa otrzymanej w roku poprzedzającym bieżący rok budżetowy na zadania, o których mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1, jest obowiązana do opracowania programu naprawczego.

²⁸ W 2013 r. uzyskano zmniejszenie kosztów o 1,5 mln zł, na 2014 r. jest planowane zmniejszenie o 600 tys. zł.

²⁹ Planowane przychody z tytułu prowadzonych studiów niestacjonarnych na nowych kierunkach w 2014 r. – 400 tys. zł, w 2015 r. – 700 tys. zł (na podstawie liczby zrekrutowanych studentów na dzień 1.09.2014 r.).

³⁰ Wg stanu na dzień 30.04.2014 r. dokonano redukcji 71 etatów nauczycieli (w odniesieniu do 30.06.2012 r.) i 48,7 etatów pracowników niebędących nauczycielami akademickimi (w odniesieniu do 1.09.2012 r.), co daje obniżenie kosztów o 4,4 mln zł w skali roku.

³¹ Od 2013 r., zaoszczędzona kwota to 1.235.400 zł, planowany efekt w skali roku to 1,1 mln zł.

³² Od listopada 2013 r. pracownicy nie otrzymują premii, obniżenie kosztów w 2013 r. o 550 tys. zł, w skali roku o ok. 3,1 mln zł.

³³ Działania mające na celu zwiększenie przychodów ze sprzedaży czterech nieruchomości w 2014 r. za łączną kwotę 15.253 tys. zł. W przypadku jednej z ww. nieruchomości działania zmierzające do jej zbycia podjęto już w 2012 r.

³⁴ Dane za 2010 r., 2011 r., 2012 r. - zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z, dane za 2013 r. - zgodnie z księgami rachunkowymi, korekty Rb-Z nie sporządzono z uwagi na brak obowiązku w tym zakresie.

³⁵ Pokazuje on jaka jest zdolność jednostki do regulowania krótkoterminowych zobowiązań środkami obrotowymi. Definiuje się go jako iloraz wartości aktywów obrotowych i zobowiązań krótkoterminowych.

W latach 2010-2013 Uniwersytet Zielonogórski poniósł nakłady inwestycyjne w wysokości odpowiednio 20.215 tys. zł, 10.699 tys. zł, 40.262 tys. zł i 59.495 tys. zł, które w części: 6%, 19 %, 9 % i 14 % były finansowane ze środków własnych³⁶. Przedsięwzięcia inwestycyjne są zatem finansowane przede wszystkim z wykorzystaniem źródeł zewnętrznych, takich jak: Lubuski Regionalny Program Operacyjny, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Miasto Zielona Góra. Największymi zadaniami inwestycyjnymi realizowanymi przez Uniwersytet Zielonogórski, w badanym okresie były:

- Przebudowa Domu Studenta „Wcześniak” (nakłady inwestycyjne 2007-2010: 14.750.491,64 zł, w tym w 2010 r. – 13.038.495,24 zł),
- Budowa Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego (nakłady inwestycyjne 2009-2012: 35.076.811,34 zł),
- Przebudowa budynku willi na potrzeby Centrum Logistycznego PNT i Platformy na rzecz Nauki i Gospodarki (nakłady inwestycyjne 2009-2011: 6.526.848,66 zł),
- Przebudowa Budynku Dydaktycznego Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji (nakłady inwestycyjne 2010-2013: 27.213.378,34 zł),
- Park Naukowo-Technologiczny UZ w Nowym Kisielinie (nakłady inwestycyjne 2010-2013: 51.531.799,83 zł), w tym: Centrum Innowacji „Technologie dla Zdrowia Człowieka”, Centrum Budownictwa Zrównoważonego i Energii, Centrum Technologii Informatycznych i Inkubator Przedsiębiorczości.

W konsekwencji Uniwersytet Zielonogórski jest zmuszony sfinansować nie tylko wkład własny, ale również zapewnić finansowanie do momentu uzyskania refundacji poniesionych kosztów ze źródeł zewnętrznych i korzysta w tym celu z kredytów.

Dyrektor ds. Ekonomiczno-Kadrowych Katarzyna Łasińska wskazała, że spłata odsetek i kapitału kredytów zaciągniętych w związku z ww. zadaniami wpływa pośrednio na sytuację finansową uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 208, 1057, 1099, 1205-1230)

W zakresie finansowania inwestycji w raporcie biegłego za 2013 r. znalazła się uwaga, że w uczelni nie zostały zachowane dwie zasady:

- 1) majątek trwały powinien być w miarę możliwości finansowany kapitałem własnym i długookresowym kapitałem obcym,
- 2) krótkoterminowy kapitał nie powinien finansować długoterminowego majątku.

Kwestor UZ – Anna Gołaszewska wyjaśniła, że niezachowanie ww. zasad wynika, z tego, że *środki z kredytów krótkoterminowych są przeznaczane na bieżące finansowanie uczelni oraz na spłatę rat kapitałowych od wszystkich zaciągniętych kredytów m.in. długoterminowych. Majątek trwały jest częściowo finansowany z dotacji z różnych źródeł jak również ze środków własnych oraz kredytów krótko- i długoterminowych.*

(dowód: akta kontroli str. 206, 1089-90)

7. Uniwersytet Zielonogórski prowadził w latach 2010-2013 gospodarkę finansową na podstawie planu rzeczowo-finansowego uchwalonego przez Senat UZ³⁷. Senat przyjmując w następnym roku sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego za dany rok jednocześnie zatwierdzał plan po zmianach³⁸. W trakcie roku Senat nie zatwierdzał zmian planu dotyczącego tego roku.

Dyrektor ds. Ekonomiczno-Kadrowych Katarzyna Łasińska wyjaśniła, że *„w grudniu każdego roku przyjmuje się provizorium budżetowe, a następnie do czerwca każdego roku – budżet uniwersytetu. Dodatkowo uczelnia ma obowiązek sporządzania planu rzeczowo-finansowego do MNiSW do dnia 30 czerwca każdego roku. Uczelnia przedstawia również Ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego sprawozdanie z planu rzeczowo-finansowego za rok ubiegły do 30 czerwca każdego roku. MNiSW nie wymaga, by plan rzeczowo-finansowy był korygowany przez uczelnię każdorazowo po zmianie jakiegokolwiek pozycji przychodów lub kosztów, nie dopuszcza przesyłania jakichkolwiek korekt planu”.*

³⁶ Dane na podstawie ewidencji księgowej środków trwałych w budowie, w 2014 r. koszty uzbrojenia PNT zostały objęte dofinansowaniem LRPO (5.819.800,55 zł).

³⁷ Uchwały Senatu UZ w sprawie uchwalenia planu rzeczowo-finansowego: na rok 2010 z dnia 23 czerwca 2010 r., na rok 2011 z dnia 29 czerwca 2011 r. na rok 2012 z dnia 27 czerwca 2012 r., na rok 2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.

Uchwała Senatu UZ nr 143 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia planu rzeczowo-finansowego na rok 2013.

³⁸ Uchwały Senatu UZ w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego za rok: 2010 z dnia 29 czerwca 2011 r., za rok 2011 z dnia 27 czerwca 2012 r. za rok 2012 z dnia 26 czerwca 2013 r. za rok 2013, z dnia 25 czerwca 2014 r. W 2012 r. dodatkowo uchwała Senatu nr 52 z dnia 28 listopada 2012 r. w/s korekty budżetu na rok 2012.

Porównanie zrealizowanych kosztów działalności operacyjnej w danym roku z wielkościami pierwotnie zaplanowanymi wykazało, że w 2010 r. przekroczone o 6,4 % wielkości zaplanowane, w 2012 r. – o 2,3 %, w 2013 – o 1,5 %³⁹.

Przepisy regulujące gospodarkę finansową uczelni publicznych dopuszczają powstanie straty lub zysku, czyli przekroczenie planowanych przychodów oraz kosztów. Plan rzeczowo-finansowy sporządzany zgodnie z ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym nie przewiduje limitów wydatków⁴⁰.

(dowód: akta kontroli str. 1096-1114, 1231-1294)

Dyrektor ds. Ekonomiczno-Kadrowych Katarzyna Łasińska wyjaśniła, że Senat UZ na bieżąco jest informowany o sytuacji finansowej uczelni i wskazała daty 8 posiedzeń Senatu (w 2013 i 2014 r.), podczas których Rektor przedstawiał sytuację finansową uniwersytetu. Ponadto Dyrektor wskazała na konieczność zatwierdzenia sprawozdań i planów finansowych przez Senat i opiniowania ww. przez senacką Komisję ds. Budżetu i Finansów.

(dowód: akta kontroli str. 1099-1100)

8. Uniwersytet prawidłowo wywiązywał się z obowiązku przekazywania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach (art. 98 ust. 1 Pzp). Sprawozdania za lata 2010-2013 zostały przekazane w wymaganym terminie i zawierały rzetelne dane (zgodne ze stanem faktycznym)⁴¹.

(dowód: akta kontroli str. 1295-1307)

W okresie objętym kontrolą w Uniwersytecie obowiązywały - wprowadzone stosownymi zarządzeniami Rektora - wewnętrzne regulacje dotyczące udzielania zamówień publicznych⁴². Określały one w szczególności zasady udzielania zamówień, podział zadań między poszczególne komórki organizacyjne UZ oraz sposoby udzielania zamówień na podstawie art. 4 Pzp, tj. sytuacje, w których nie stosuje się przepisów ustawy. W kontrolowanym okresie zgodnie z zapisami ww. regulaminów prowadzono rejestry postępowań podlegających przepisom ustawy Pzp oraz przechowywano dokumentację dotyczącą udzielonych zamówień publicznych.

Analizą NIK objęto po trzy zamówienia publiczne realizowane przez UZ odpowiednio w latach 2011, 2012 i 2013 o największej wartości, tj.:

przeprowadzone przez Dział Gospodarczy UZ:

- 1) „Świadczenie usług portierskich w budynkach Uniwersytetu Zielonogórskiego” udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego w dniu 30.09.2011 r. wykonawcy Stanisław K. – Agencja Ochrony Osób i Mienia „Care – Trans” Stanisław K. ze Świebodzina oraz Arkadiusz K. – PHU „AKU” Arkadiusz K. ze Świebodzina na kwotę 11.686.613,76 zł.
- 2) „Świadczenie usług kompleksowego utrzymania czystości w budynkach Uniwersytetu Zielonogórskiego” udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego w dniu 03.11.2011 r. wykonawcy Przedsiębiorstwo Usługowe „GOS-ZES” Sp. z o. o. z siedzibą w Poznaniu (lider konsorcjum) oraz DGP Dozorbud Grupa Polska Sp. z o. o. z siedzibą w Legnicy (partner konsorcjum), na kwoty: część 1 zamówienia 4.897.486,08 zł, część 2 zamówienia 1.953.869,76 zł, część 3 zamówienia 1.979.552,16 zł, część 4 zamówienia 3.838.485,60 zł, część 5 zamówienia 3.442.032 zł.

i przeprowadzone przez Dział Inwestycji UZ:

- 1) „Opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót budowlanych dla zadania Park Naukowo-Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego. Centrum Budownictwa Zrównoważonego i Energii” udzielonego w trybie negocjacji z ogłoszeniem, w dniu 08.08.2011 r. na kwotę 20.196.600 zł.

³⁹ W porównaniu do planu po zmianach nie wystąpiły przekroczenia tych kategorii kosztów.

⁴⁰ Ekspertyza prof. zw. dr hab. Gertrudy Krystyny Świdorskiej z 30.11.2011 r.

⁴¹ Ze sprawozdań wynika, że w 2010 r. Uniwersytet Zielonogórski udzielił 60 zamówień o łącznej wartości 37.071.518,61 zł, w 2011 r. – 65 zamówień o wartości 48.502.900,60 zł, w 2012 r. – 58 zamówień o wartości 50.399.775,09 zł, w 2013 r. – 58 zamówień o wartości 37.948.489,51 zł, i dodatkowo w 2013 r. udzielono zamówień z wyłączeniem procedur określonych przepisami Pzp na łączną kwotę 8.810.970,52 zł.

⁴² W okresie od 01.01.2010 r. do czasu niniejszej kontroli NIK obowiązywały regulaminy udzielania zamówień publicznych w Uniwersytecie Zielonogórskim stanowiące załączniki do Zarządzeń Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego o numerach: - 8 z 13.02.2009 r., - 21 z 02.03.2010 r., - 26 z 01.04.2010 r., - 73 z 15.11.2011 r., - 30 z 27.04.2012 r., - 26 z 04.03.2013 r., - 77 z 09.09.2013 r., - 122 z 16.12.2013 r., - 37 z 16.04.2014 r.

- 2) „Budowa budynku Parku Naukowo-Technologicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego Centrum Innowacji – Technologie dla Zdrowia Człowieka” przeprowadzonego przez Inżyniera Kontraktu, udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego, w dniu 20.09.2012 r. na kwotę 18.442.212,74 zł.
- 3) „Przebudowa budynku Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji Uniwersytetu Zielonogórskiego” udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego, w dniu 26.03.2012 r. na kwotę 22.130.840,42 zł.
- 4) „Opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót budowlanych dla zadania pn. Inkubator Przedsiębiorczości UZ” udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego, w dniu 29.10.2012 r. na kwotę 7.338.667 zł.
- 5) „Park Naukowo-Technologiczny UZ – Budowa budynku Centrum Technologii Informatycznych”, przeprowadzonego przez Inżyniera Kontraktu, udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego, dnia 10.01.2013 r. na kwotę 6.516.310,14 zł;
- 6) „Uzbrojenie i zagospodarowanie terenu Parku Naukowo-Technologicznego w Nowym Kisielinie”, udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego w dniu 12.06.2013 r. na kwotę 6.608.862 zł.
- 7) „Przebudowa bazy dydaktycznej UZ pod potrzeby kierunków technicznych dla zadań inwestycyjnych: 1) Zadanie 1 - Budowa budynku hali laboratoryjnej Wydziału Mechanicznego i Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji, 2) Zadanie 2 - Przebudowa budynku stołówki pod potrzeby Zakładu Architektury i Urbanistyki oraz Katedry Biologii Molekularnej i Katedry Biotechnologii Uniwersytetu Zielonogórskiego”, udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego w dniu 07.03.2013 r. wykonawcy PP-UH AGROBEX Sp. z o.o. z Poznania, na kwotę 14.200.000 zł (umowa rozwiązana na podstawie ugody).

Przy wyborze ww. wykonawców przestrzegano przepisów Pzp, a zawarte umowy gwarantowały zabezpieczenie interesu zamawiającego w przypadku nienależytego wykonania przedmiotu zamówienia. W jednym przypadku (pkt 5) ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało przekazane z naruszeniem art. 95 ust. 2 Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 1307- 86, 1399-1412)

Analiza dokumentacji dotyczącej 6 ww. umów (pkt 1-6), których wykonawcą była firma Skanska S.A. z siedzibą w Warszawie, wykazała, że wszystkie ww. umowy zostały zrealizowane terminowo i zgodnie z warunkami określonymi w umowach oraz aneksach do umów.

(dowód: akta kontroli str. 1413-1438)

9. Szczegółową analizą objęto dokumentację związaną z zawieraniem umów cywilnoprawnych na rzecz Wydziału Ekonomii i Zarządzania (WEZ) oraz na rzecz Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii (WMIE). Pracownicy UZ będący nauczycielami akademickimi posiadali w kontrolowanym okresie zakresy obowiązków dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych określone w wewnętrznych regulacjach prawnych UZ, w tym w Statucie UZ, Regulaminie Pracy, uchwałach Senatu UZ, umowach o pracę lub mianowania, a nie w formie imiennych zakresów obowiązków. Dla 17 pracowników WEZ oraz dla 11 pracowników WMIE (nie będących nauczycielami akademickimi) ustalano w kontrolowanym okresie imienne zakresy obowiązków.

(dowód: akta kontroli str. 579-580, 1449-1478)

Z wydruków - zestawień kosztów bezosobowego funduszu płac WEZ (zawierających m. in. koszty związane z wypłatami wynagrodzeń z tytułu umów o dzieło i umów zleceń) wynika, że koszty te wynosiły: w 2010 r. - 538.672,32 zł, w 2011 r. - 468.414,19 zł, w 2012 r. - 462.098,93 zł, w 2013 r. - 604.776,50 zł, w 2014 r. (do końca sierpnia) - 471.572,21 zł. Z wydruków - zestawień kosztów bezosobowego funduszu płac WMIE wynika, że koszty te wynosiły: w 2010 r. - 69.112,01 zł, w 2011 r. - 83.122,15 zł, w 2012 r. - 125.606,30 zł, w 2013 r. - 151.602,50 zł, w 2014 r. (do końca sierpnia) - 109.480,38 zł.

(dowód: akta kontroli str. 1479-1504)

W zarządzeniu nr 74 Rektora UZ z 01.12.2006 r. w sprawie wprowadzenia na Uniwersytecie Zielonogórskim wzorów umów (obowiązującym w kontrolowanym okresie) zapisano m. in., że tworzy się rejestry umów, które są prowadzone przez wydziały UZ, w których odnotowuje się następujące dane: numer umowy, imię i nazwisko osoby zawierającej umowę z uczelnią, kwotę wynagrodzenia brutto.

Ww. wydziały prowadziły w kontrolowanym okresie rejestry umów, w rejestrze prowadzonym w WEZ zawarto 507 wpisów, a WMIE - 440 wpisów. Rejestry umów w WEZ były prowadzone nierzetelnie i niezgodnie z zapisami zarządzenia nr 74 Rektora UZ.

(dowód: akta kontroli str. 1505 – 1534)

Analizą NIK objęto dokumentację dotyczącą realizacji 10 umów cywilnoprawnych zawartych w 2012 r. na rzecz WEZ oraz 10 umów cywilnoprawnych zawartych w 2013 r. na rzecz WMIE. Analiza wykazała, że zakres usług zleczanych na podstawie tych umów nie pokrywał się z zakresami obowiązków pracowników ww. wydziałów.

Ponadto zawierając z pracownikami UZ umowy zlecenia sporządzano dokumenty podpisywane przez dziekana pn. „Oświadczenie – dodatkowe uzasadnienie zleceńodawcy”, w których zapisywano, że praca będąca przedmiotem umowy nie wchodzi do zakresu obowiązków osoby, z którą zawierana jest umowa oraz, że praca ma charakter doraźny i nie wchodzi do zakresu zadań żadnej z osób zatrudnionych w jednostce. Usługi zlecone ww. umowami zostały zrealizowane zgodnie z warunkami tych umów.

(dowód: akta kontroli str. 1537-1603)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W postępowaniu o udzielenie zamówienia pn. *Udzielenie i obsługa kredytu inwestycyjnego w rachunku kredytowym w kwocie 7.000.000 zł, na okres 92 miesięcy, z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanych i refinansowanie poniesionych nakładów dla zadania inwestycyjnego pn. „Uzbrojenie i zagospodarowanie terenu w Nowym Kisielinie” pod potrzeby Parku Naukowo-Technologicznego*, zamawiający nie odrzucił oferty, w której wystąpił błąd w obliczeniu ceny.

W postępowaniu w wyznaczonym terminie została złożona jedna oferta o cenie 1.306.952,66 zł przez Getin Noble Bank S.A. Ze złożonego przez wykonawcę formularza ofertowego wynikało, że:

- cena oferty wynosi 1.306.952,66 zł;
- całkowity koszt kredytu zawierający cenę oferty i wartość kredytu wynosi 8.306.952,66 zł, w tym marża 518.322,41 zł, tj. 1,86 %.

(dowód: akta kontroli str. 286-329)

Zgodnie z postanowieniami Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia⁴³ spłata wykorzystanego kredytu miała następować w 87 ratach, w tym 4 rat w kwocie 90.000,00 PLN i 83 raty w kwocie 80.000 PLN, w ostatni dzień miesiąca począwszy od marca 2014 r. Oprocentowanie będzie liczone wg stopy zmiennej w stosunku rocznym opartej na stawce WIBOR 1M, powiększone o stałą marżę banku⁴⁴. Do wyliczenia ceny należało przyjąć stawkę WIBOR 1M z dnia 20.06.2013 r. (2,83 %) ⁴⁵. W załączeniu do SIWZ przedstawiony został harmonogram spłat rat kapitału, jak i naliczania odsetek. Wynikało z niego, m.in. że zadłużenie w okresie od 1.10.2013 r. do 31.03.2014 r. wyniesie 7 mln zł, w ostatnim dniu miesiący: marzec-czerwiec 2014 r. zostanie spłacona rata kredytu w wysokości 90.000 zł każda (4 raty), a począwszy od lipca 2014 r. (do maja 2021 r.), na koniec każdego miesiąca będą spłacane raty kredytu w wysokości 80.000 zł każda (83 raty). Odsetki będą płatne na koniec każdego miesiąca, w którym wystąpi zadłużenie. W ww. harmonogramie wyliczono oprocentowanie na podstawie stawki WIBOR 1M wynoszącej 2,83 % (bez marży banku) w łącznej kwocie 805.415,90 zł.

Z postanowień SIWZ wynikało, że ocena ofert nastąpi w oparciu o kryterium cena oferty⁴⁶.

Z uwagi na niemożność przewidzenia wysokości stawki WIBOR w całym okresie kredytowania, na etapie prowadzenia postępowania ws. zamówienia publicznego i zawierania umowy istotna jest marża banku, stanowiąca pewien stały narzut wobec zmiennej stawki WIBOR 1M i określająca wymiar rzeczywistych kosztów kredytu ponoszonych przez zamawiającego. Powyższe znalazło odzwierciedlenie również

⁴³ Po modyfikacji.

⁴⁴ Stawka WIBOR1M i marża banku miały stanowić jedyne koszty jakie zamawiający poniesie w związku z wykorzystaniem kredytu.

⁴⁵ Dla celów przygotowania oferty przy ustalaniu stopy procentowej w stosunku rocznym przyjmuje się jako bazę 365 dni.

⁴⁶ Przez cenę – zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy Pzp należy rozumieć cenę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050 z późn. zm.), tj. wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę.

w istotnych postanowieniach umowy (cyt. *Marża będzie pobierana od wykorzystanej kwoty kredytu (w ostatni dzień miesiąca) przez cały okres korzystania z kredytu i wyliczana przy pomocy stałego procentowego wskaźnika podanego przez wykonawcę w formularzu ofertowym*).

(dowód: akta kontroli, str. 253-285)

Jedyna złożona oferta zawierała błędy w obliczeniu ceny. Jeżeli wykonawca przyjął, że marża wyniesie 1,86 %⁴⁷ (co znalazło odzwierciedlenie w podpisanej później umowie) i nie zmienił pozostałych elementów wpływających na cenę, wówczas cena oferty wskazana w formularzu ofertowym winna wynieść 1.334.770,52 zł, w tym odsetki liczone wg WIBOR 1M – 805.415,90 zł i marża wynosząca 529.354,62 zł. Jeżeli cena oferty miała być wielkością prawidłową, wówczas marża wynosiłaby 1,76 %, w tym odsetki liczone wg WIBOR 1M – 805.415,90 zł i marża – 501.536,62 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 330-332)

Zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 6 Pzp zamawiający odrzuca ofertę jeżeli zawiera błędy w obliczeniu ceny. Przyczyną odrzucenia oferty jest każdy inny błąd w obliczeniu ceny niż oczywista omyłka rachunkowa podlegająca poprawieniu na podstawie art. 87 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy. Oczywistość omyłki oznacza jej jednoznaczność i możliwość poprawy w jeden sposób⁴⁸. Zamawiający nie odrzucił tej oferty, pomimo że zawierała ona błędy w obliczeniu ceny. Ponieważ została złożona jedna oferta postępowanie podlegało unieważnieniu na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy.

Z wyjaśnień Przewodniczącej komisji przetargowej⁴⁹ – Anny Walczak wynika, że „*omyłka w obliczeniu ceny oferty powinna być potraktowana jako omyłka rachunkowa i zostać poprawiona przez zamawiającego jako oczywista omyłka rachunkowa (oferta zawiera dane umożliwiające poprawienie tej omyłki jako oczywistej omyłki rachunkowej) na mocy art. 87 ustawy Pzp. Oferta wykonawcy, która zawierała omyłkę rachunkową i z którym została zawarta została umowa w wyniku rozstrzygnięcia tego postępowania, była jedyną złożoną ofertą, a ponowne jej przeliczenie nie miało wpływu na wynik postępowania. O wyborze oferty decydowała marża wyrażona w procentach, ponieważ był to jedyny czynnik mogący zmienić wartość oferty. Ponadto umowa zawarta w wyniku rozstrzygnięcia postępowania zawiera w swojej treści tylko wysokość marży określoną w procentach, nie zawiera kwot określonych w złotych*”.

(dowód: akta kontroli, str. 333 - 383)

W wyjaśnieniach Rektor powołał się na tożsame argumenty dotyczące oczywistej omyłki rachunkowej (*każdy, posiadając dane zawarte w ofercie i SIWZ jest w stanie wyliczyć prawidłową wartość oferty*), decydującym wpływie marży wyrażonej w procentach (ujętej później w umowie) oraz na to, że była to jedyna oferta złożona w postępowaniu. Rektor stwierdził również, że cena w ofercie jest wartością bardzo szacunkową, gdyż koszty jakie są ponoszone przez zamawiającego wynikają tylko z rzeczywistego zadłużenia (na etapie sporządzania oferty przyjmowane jest maksymalne zadłużenie, przy założeniu wykorzystania kredytu w pełnej wysokości od pierwszego dnia obowiązywania umowy).

(dowód: akta kontroli, str. 588-591)

Zdaniem NIK, powyższe wyjaśnienia nie mogą być uwzględnione. Możliwość poprawienia oferty i to pod warunkiem uwzględnienia konsekwencji rachunkowych tej korekty dotyczy tylko bowiem takich sytuacji, w których omyłka rachunkowa ma charakter oczywisty i nie wymaga dodatkowych analiz, wyjaśnień czy też badań, a ponadto da się poprawić wyłącznie w jeden, nie budzący żadnych wątpliwości sposób. W przedmiotowej sprawie – jak wyżej wskazano – nie sposób jednoznacznie ustalić czy błąd w ofercie dotyczył ceny ofertowej, czy też stawki oferowanej marży.

⁴⁷ Zatem oprocentowanie kredytu winno wynieść 4,69 %.

⁴⁸ J. Pieróg, Prawo zamówień publicznych. Komentarz, Warszawa 2012, s. 324, 329.

⁴⁹ Decyzją Rektora nr RA-TL 21/2013 z dnia 9.07.2013 r. ustalono komisję przetargową, zgodnie z którą za całość prac komisji oraz za występowanie w jej imieniu odpowiada Przewodniczący. Ponadto, zgodnie z „Regulaminem udzielania zamówień publicznych” (w brzmieniu wówczas obowiązującym) przewodniczący komisji przetargowej kieruje jej pracami.

Z protokołu postępowania Komisji Przetargowej z dnia 20.09.2013 r. wynika, że „wykonawca spełnia wszystkie warunki udziału w postępowaniu [...] uzasadnienie wyboru – jedyna ważna oferta”. Propozycja komisji została zatwierdzona przez Rektora. Zgodnie z § 11 pkt 8-10 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Uniwersytecie Zielonogórskim do podstawowych zadań Komisji należy m.in. występowanie do wykonawców o wyjaśnienie treści złożonych ofert, sprawdzenie, czy oferty nie podlegają odrzuceniu, proponowanie wyboru najkorzystniejszej oferty lub unieważnienia postępowania.

Wykonawca załączając ofertę nie przedłożył sposobu wyliczenia ceny (nie było to zresztą wymagane), a zamawiający oceniając ofertę, ani nie skorzystał z uprawnienia do żądania wyjaśnień, co do treści złożonej oferty (art. 87 ust. 1 Pzp), ani – wbrew twierdzeniom zawartym w ww. wyjaśnieniach - nie uznał tego błędu jako oczywistej omyłki rachunkowej i nie poprawił oferty w trybie przewidzianym w art. 87 ust. 2 Pzp⁵⁰.

(dowód: akta kontroli, str. 339)

Na nieprzeprowadzenie badania oferty w opisywanym powyżej zakresie wskazuje również to, że cena oferty wykonawcy (1.306.952,66 zł) została wskazana zarówno w protokole z postępowania komisji przetargowej, jak i w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia publicznego.

(dowód: akta kontroli str. 333-334)

W dniu 28.10.2013 r. Uniwersytet Zielonogórski reprezentowany przez Rektora – prof. dr hab. inż. Tadeusza Kuczyńskiego udzielił zamówienia publicznego.

(dowód: akta kontroli str. 386-394)

2. W trzech postępowaniach o udzielenie zamówienia, dotyczących *kredytu 8 mln zł w 2012 r., kredytu 7 mln zł w 2013 r. i kredytu 14 mln zł w 2013 r.*, udzielając wyjaśnień treści SIWZ na podstawie art. 38 ustawy Pzp zamawiający, odpowiednio:

- w informacji nr 1 z 12.10.2012 r.
- w informacji nr 1 z 28.08.2013 r.,
- w informacji nr 1 z 12.03.2013 r.

zawierającej treść zapytań wraz z wyjaśnieniami przekazywanej wykonawcom oraz zamieszczanej na stronie internetowej, ujawnił źródło zapytania, wskazując nazwę wykonawcy (autora zapytania). Tym samym naruszono art. 38 ust. 2 Pzp, który stanowi, że treść zapytań wraz z wyjaśnieniami zamawiający przekazuje wykonawcom, którym przekazał specyfikację istotnych warunków zamówienia, bez ujawniania źródła zapytania, a jeżeli specyfikacja jest udostępniana na stronie internetowej, zamieszcza na tej stronie.

Pod informacjami z 12.10.2012 r. i z 28.08.2013 r. podpisała się Przewodnicząca komisji przetargowej - Anna Walczak, z 12.03.2013 r. - Zastępca przewodniczącego komisji przetargowej Agata Czora⁵¹. Przyczyną nieprawidłowości wg Przewodniczącej Komisji Przetargowej było *przeoczenie faktu, że w trakcie kopiowania poszczególnych pytań, informacji, plików z danymi pozostały nazwy wykonawców.*

(dowód: akta kontroli str. 253-258, 371-372, 376-377, 395-402, 403-410, 423-435)

3. W dwóch postępowaniach o udzielenie zamówienia dotyczących *kredytu 14 mln zł w 2013 r. i kredytu 8 mln zł w 2012 r.* termin składania ofert ustalono z naruszeniem art. 43 ust. 1 ustawy Pzp. Zgodnie z art. 43 ust. 1 Pzp, jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia oferty, z tym że w przypadku dostaw lub usług termin ten nie może być krótszy niż 7 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Zgodnie z art. 111 Kodeksu cywilnego termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia (§ 1). Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło (§ 2). Ogłoszenie o zamówieniu na *kredyt 14 mln zł w 2013 r.* zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 7.03.2013 r. (dzień ten nie jest uwzględniany w obliczeniach), a termin składania ofert wyznaczono na 14.03.2013 r., godz. 11.00. Siedmiodniowy termin kończy się jednak z upływem dnia, w którym banki miały złożyć oferty. W postępowaniu na *kredyt 8 mln zł w 2012 r.* ogłoszenie o zamówieniu zamieszczono w Biuletynie zamówień Publicznych w dniu 9.10.2012 r., a termin składania ofert wyznaczono na 16.10.2012 r., godz. 11.00. Siedmiodniowy termin kończył się z upływem 16.10.2012 r.

⁵⁰ Jest to obowiązek zamawiającego, którego nie może on pominąć - Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 29 kwietnia 2014 r. KIO 693/14; KIO 694/14.

⁵¹ Ww. od 25.02.2014 r. do 9.09.2014 r. nieobecna w pracy w związku z długotrwałym zwolnieniem lekarskim i urlopem wypoczynkowym.

Poza powyższymi względami termin ten był zbyt krótki, ponieważ nie uwzględniał czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia oferty. Na zbyt krótki termin składania ofert uwagę zwrócili wykonawcy. W trakcie postępowania na *kredyt 14 mln zł w 2013 r.* wykonawca⁵² powołał się na krótki termin składania ofert i złożył wniosek o przedłużenie terminu składania ofert o 8 dni, na dzień 22.03.2013 r. W postępowaniu tym uczestniczyło czterech wykonawców, w tym trzech, którzy kierowali zapytania/prośby o wyjaśnienia⁵³. W trakcie postępowania na *kredyt 8 mln zł w 2012 r.* dwóch wykonawców⁵⁴ złożyło wnioski o przedłużenie terminu składania ofert o odpowiednio 7 i 10 dni, na dzień 23.10.2012 r. i 26.10.2012 r., z uwagi na zbyt krótki czas na przygotowanie oferty. W postępowaniu tym uczestniczyły cztery banki, w tym trzy, które skierowały zapytania⁵⁵.

W każdym z ww. postępowań oferty złożyły dwa banki⁵⁶. W żadnym spośród ww. przypadków zamawiający nie wyraził zgody na przedłużenie ww. terminu. Z informacji uzyskanej w toku kontroli od banków, które wnosili o przedłużenie wyniku, że sporządzenie oferty kredytowej w opisywanych postępowaniach możliwe byłoby w terminie ok. 15 dni.

(dowód: akta kontroli, str. 243-245, 403-418, 423-427, 431, 439-451, 495-498)

Anna Walczak – Przewodnicząca Komisji Przetargowej⁵⁷ opisywane ustalenie terminów składania ofert wyjaśniała tym, że odwoływano się wyłącznie do przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, a nie do zasad liczenia terminów określonych w Kodeksie cywilnym, ponieważ uznano, że *ustawodawca w ustawie Prawo zamówień publicznych sam dookreśla sposób odczytywania wskazanych w ustawie terminów – tzn. tam gdzie chce żeby terminy obejmowały pełen dzień, inaczej termin upływałby w połowie dnia, wskazuje to bezpośrednio w ustawie używając zwrotów: „nie później niż do końca dnia” (art. 38 ust. 1 ustawy Pzp), „przed upływem terminów” (art. 94 ust. 2 Pzp).* Przewodnicząca stwierdziła również, że *procedura obejmowała udzielenie standardowego kredytu, a wszystkie bazowe dokumenty były dostępne dla Wykonawców. Zadane przez wykonawców pytania nie powodowały ani istotnych zmian, ani wniesienia nowych istotnych informacji i modyfikacji [...].* Ponadto ww. odwołała się do tego, że w dwóch przypadkach banki wnoszące o przedłużenie terminu składania ofert nie podały przyczyn, ani nie prosiły o żadne dodatkowe informacje, czy wyjaśnienia.

(dowód: akta kontroli, str. 379-381)

W ocenie NIK, wyznaczenie tak krótkiego terminu składania ofert – niezależnie od jego niezgodności z prawem – nie gwarantowało uzyskania najkorzystniejszych warunków zamówienia z uwagi na ograniczenie kręgu potencjalnych oferentów, na co wskazują m.in. wnioski o przedłużenie terminu składania ofert i w konsekwencji niezłożenie przez wnioskodawców ofert.

4. Uniwersytet Zielonogórski na koniec 2013 r. posiadał zobowiązania wymagalne w wysokości 9.239.488,94 zł i tym samym naruszył art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁸ (ufp), zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. W związku z nieuregulowaniem ww. zobowiązań w terminie Uniwersytet do dnia 15.09.2014 r. zapłacił odsetki w łącznej wysokości 3.565,57 zł.

(dowód: akta kontroli str. 1055-1088)

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ufp kierownik jednostki sektora finansów publicznych, jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki. Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego wyjaśniając przyczyny nieopłacenia zobowiązań w terminie wskazał, że *zobowiązania* wymagalne związane są przede wszystkim z realizacją inwestycji pn. „Budowa Parku Naukowo-Technologicznego w Nowym Kisielinie” i związane są

⁵² PKO Bank Polski.

⁵³ PKO Bank Polski, Bank Pekao SA, Bank Zachodni WBK.

⁵⁴ BRE Bank SA i Bank Gospodarstwa Krajowego.

⁵⁵ BGK, BRE Bank SA, Bank Zachodni WBK

⁵⁶ Bank Zachodni WBK (wobec którego w momencie składania oferty na *kredyt 14 mln zł w 2013 r.* Uniwersytet posiadał zobowiązania z tytułu kredytu w związku z umową podpisaną w dniu 29.10.2012 r.) i Millenium SA (wobec którego w momencie składania oferty na *kredyt 8 mln zł w 2012 r.* i *kredyt 14 mln zł w 2013 r.* Uniwersytet posiadał zobowiązania z tytułu kredytu), żaden z nich nie wnosił o przedłużenie terminu składania ofert.

⁵⁷ Do podstawowych zadań komisji przetargowej należy m.in. ustalanie warunków postępowania oraz przedstawienie do zatwierdzenia Rektorowi, Prorektorowi lub Kanclerzowi uzgodnionej SIWZ.

z koniecznością zabezpieczenia przez beneficjenta środków na wkład własny w projekcie oraz środków na prefinansowanie. Rektor wskazał również, że UZ zmierza do podejmowania działań mających na celu wyodrębnienie osobnej linii finansowej służącej wyłącznie do zabezpieczenia finansowego prowadzenia „miękkich” projektów unijnych. Ponadto, przewidując możliwość wystąpienia powyższych zdarzeń, Uniwersytet Zielonogórski podjął starania zmierzające do pozyskania jeszcze w 2013 r. dodatkowych środków własnych, m.in. pochodzących ze sprzedaży nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w Nowym Kisielinie. Transakcja doszła jednak do skutku dopiero w czerwcu 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1091-1093)

5. W postępowaniu pn. „Park Naukowo-Technologiczny UZ – Budowa budynku Centrum Technologii Informatycznych”, zamawiający przekazał ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich dopiero w dniu 15.04.2013 r., tj. po ponad 3 miesiącach od daty zawarcia umowy o roboty budowlane⁵⁹, co stanowiło naruszenie przepisu art. 95 ust. 2 Pzp zobowiązującego do niezwłocznego przekazania ogłoszenia. Dodatkowo, zgodnie z art. 123 zasad stosowania⁶⁰, odnośnie zamówień objętych dyrektywą 2004/18/WE⁶¹, ogłoszenie o udzieleniu zamówienia przesyłane jest do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej nie później niż 48 dni kalendarzowych od dnia podpisania umowy lub umowy ramowej.

Protokół z ww. postępowania (druk ZP-PN) w dniu 17 kwietnia 2013 r. sporządziła Iwona Ziembicka, specjalista w Dziale Inwestycji UZ (były pracownik Inżyniera Kontraktu ustanowionego dla przeprowadzenia ww. postępowania, tj. firmy Ekosystem Zielona Góra) i przedłożyła do zatwierdzenia Rektorowi UZ, który zatwierdził ten protokół.

(dowód: akta kontroli str. 1387-96, 1439-48)

Iwona Ziembicka, specjalista w Dziale Inwestycji UZ, wyjaśniła, że: „Firma, w której poprzednio pracowałam, tj. firma Ekosystem Zielona Góra, ul. Kożuchowska 20 c, 65-364 Zielona Góra była Inżynierem Kontraktu dla zamówienia „Park Naukowo-Technologiczny UZ – Budowa budynku Centrum Technologii Informatycznych”. Ja w tej firmie zajmowałam się ww. postępowaniem. [...] W połowie kwietnia 2013 r. nie byłam już pracownikiem firmy Ekosystem Zielona Góra (firma była już zlikwidowana), jednak pracownicy UZ poprosili mnie o skompletowanie dokumentacji dotyczącej tego zamówienia publicznego. W tym czasie zorientowałam się, że przez przeoczenie nie opublikowane było w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszenie o udzieleniu tego zamówienia publicznego. W dniu 15 kwietnia 2013 r. ogłoszenie takie zostało zamieszczone w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, a w dniu 17 kwietnia 2013 r. sporządziłam protokół postępowania w trybie przetargu nieograniczonego (druk ZP-PN) i przedłożyłam ten protokół do zatwierdzenia Rektorowi Uniwersytetu Zielonogórskiego, który zatwierdził ten protokół.”

(dowód: akta kontroli str. 1397- 1398)

6. W Wydziale Ekonomii i Zarządzania prowadzono w kontrolowanym okresie rejestry umów, w których brak było zapisów o imionach i nazwiskach osób zawierających umowę z uczelnią, zapisów o kwotach wynagrodzenia brutto wypłaconego tym osobom, a także zapisów o pełnych i prawidłowych numerach umów. Rejestry te były prowadzone nierzetelnie i niezgodnie z zapisami zarządzenia nr 74 Rektora UZ z 01.12.2006 r. w sprawie wprowadzenia na Uniwersytecie Zielonogórskim wzorów umów, w którym określono obowiązki prowadzenia przez wydziały UZ rejestrów umów.

(dowód: akta kontroli str. 1505 - 1524)

Prowadząca ww. rejestry Magdalena Wasylkowska podczas kontroli NIK przebywała na urlopie wypoczynkowym. Dziekan Wydziału EZ prof. dr hab. inż. Janina Stankiewicz wyjaśniła, że stwierdzony podczas kontroli NIK nieprawidłowy sposób prowadzenia rejestru umów wymaga przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej z ww. pracownikiem po jej powrocie z urlopu wypoczynkowego. Wyjaśniła, że pouczonego pracownika, który przejął

⁵⁹ Zamówienia udzielono w dniu 10.01.2013 r.,

⁶⁰ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) Nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euroatom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz. Urz. UE L 362/1 z 31.12.2012 r.).

⁶¹ Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. Urz. UE L 134/114 z 30.04.2004 r.).

prorowadzenie rejestrów umów o obowiązku ich prowadzenia zgodnie z zapisami ww. zarządzenia nr 74 Rektora UZ.

(dowód: akta kontroli str. 1450-3, 1535-6)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Uniwersytet Zielonogórski udzielając zamówień na kredyt obrotowy w rachunku bieżącym⁶² powinien szacować wartości zamówienia biorąc pod uwagę całość usług w danym roku oraz potrzeby kredytowe Uniwersytetu, z uwzględnieniem wiedzy na temat terminów zapadalności zaciągniętych zobowiązań kredytowych. Zdaniem NIK, pozwoliłoby to na odpowiednie wydłużenie terminu składania ofert i sprzyjałoby uzyskaniu najkorzystniejszej oferty. W konsekwencji wielkość zobowiązań kredytowych powinna podlegać odpowiednio wcześniejszej analizie z uwagi na konieczność uruchomienia procedury przetargowej i uzyskania zgody Senatu na zaciągnięcie kredytu⁶³. Należyta staranność wymagałaby udzielania zamówienia na kredyt obrotowy w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania i ustalania wcześniej wartości takiego zamówienia jako łącznej wartości poszczególnych części zamówienia.

(dowód: akta kontroli str. 243-245, 423-494, 344-370, 372-373, 377-379)

2. Zatrudnianie pracowników uczelni oraz przestrzeganie minimum kadrowego dla prowadzonych kierunków studiów

Opis stanu
faktycznego

1. Na Uniwersytecie Zielonogórskim na koniec 2013 r. funkcjonowało 10 wydziałów: Wydział Artystyczny, Wydział Ekonomii i Zarządzania, Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji, Wydział Fizyki i Astronomii, Wydział Humanistyczny, Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska, Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii, Wydział Mechaniczny, Wydział Nauk Biologicznych, Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu. Badanie prawidłowości zatrudniania nauczycieli akademickich przeprowadzono w oparciu o konkursy przeprowadzone na dwóch wydziałach: Wydziale Ekonomii i Zarządzania (WEZ) oraz Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii (WMIE).

(dowód: akta kontroli str. 592-594)

W latach 2010–2014 (do dnia rozpoczęcia kontroli NIK) na WEZ rozstrzygnięto 66 konkursów na nauczycieli akademickich, na WMIE – 29 konkursów. Kontrolą prawidłowości zatrudniania objęto konkursy otwarte na stanowiska 14 nauczycieli akademickich, w tym na WEZ - ośmiu, na WMIE – sześciu, co stanowi łącznie 15%.

W każdym przypadku w prawidłowy sposób powołano komisję konkursową oraz sporządzono ogłoszenie o otwartym konkursie, które zostało podpisane przez Rektora. Ogłoszenie konkursu nie we wszystkich przypadkach zostało udokumentowane bądź opublikowane zgodnie z wymogami statutu. Poza konkursami na stanowisko profesora, zachowywano wymagane terminy pomiędzy ogłoszeniem a rozstrzygnięciem konkursu. Efektem przeprowadzenia 13 konkursów otwartych (na 14 skontrolowanych) było zatrudnienie kandydatów, którzy wcześniej pracowali w Uniwersytecie. W większości ogłoszeń konkursowych wymagania wobec kandydatów sformułowano w sposób nieograniczający kręgu potencjalnych kandydatów. W czterech badanych postępowaniach konkursowych (na stanowiska nauczycieli akademickich w WEZ) warunki, jakie powinien spełnić uczestnik określono tak, by ograniczyć krąg potencjalnych kandydatów, a wręcz by mógł je spełnić tylko jeden kandydat.

(dowód: akta kontroli str. 595-611, 639-640, 648-650, 657-658, 663-664, 668-669, 673-674, 680-681, 685-686)

W każdym przypadku komisja konkursowa sporządziła protokół. Dodatkowo stwierdzono, że czynności komisji konkursowej dokonane w ramach jednego postępowania konkursowego zostały udokumentowane dwoma protokołami (dotyczące każdego z wybranych kandydatów), z których nie wynikało, ilu kandydatów uczestniczyło w postępowaniu.

(dowód: akta kontroli str. 690-695)

⁶² Np. postępowanie na kredyt 14 mln zł w 2013 r. i na kredyt 8 mln zł w 2013 r., ww. są zamówieniami tego samego rodzaju i przeznaczenia, możliwe jest nabycie wielu zamówień u tego samego wykonawcy i mogą być wykonane w tym samym czasie.

⁶³ Z uwzględnieniem harmonogramu posiedzeń Senatu i okresu przerwy letniej.

W jednym konkursie - pomimo, że Rada WMIE podjęła uchwałę o ogłoszeniu konkursu na jedno stanowisko starszego wykładowcy, w wyniku przeprowadzonej procedury konkursowej zatrudniono dwóch nauczycieli akademickich. Zgodnie z § 125 ust. 1 Statutu uchwałę w sprawie ogłoszenia konkursu podejmuje rada wydziału, na wniosek dziekana, a o treści podjętej uchwały dziekan informuje niezwłocznie rektora. W dniu 26.06.2013 r. ogłoszono konkurs na jedno stanowisko starszego wykładowcy w dziedzinie: nauki matematyczne, dyscyplinie: matematyka. W odpowiedzi na ogłoszenie konkursowe wpłynęły oferty czterech kandydatów. Członkowie Rady Wydziału na posiedzeniu w dniu 23.09.2013 r. w głosowaniu tajnym wyrazili swoje opinie dotyczące kandydatów i pozytywnie zaopiniowali dwie kandydatury. W dniu 26.09.2013 r. Dziekan Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii – dr hab. Longin Rybiński wystąpił do Rektora o zatrudnienie na stanowiskach starszych wykładowców tych osób uzasadniając prośbę tym, że: osoby te uzyskały pozytywne opinie Rady Wydziału, przewidywane są dla nich obciążenia dydaktyczne zgodne z ich kwalifikacjami, i dodatkowo, że w roku akademickim 2012/2013 z pracy odeszło 5 nauczycieli akademickich (w tym 1 we wrześniu 2013 r.), a po zatrudnieniu ww. osób łącznie pozostaje na studiach stacjonarnych 989 nadgodzin, a jedyną osobą z niedociążeniem będzie nauczyciel, który w lutym 2014 r. nabywa uprawnienia emerytalne. Ww. osoby zostały zatrudnione na czas określony. Z wyjaśnień Dziekana WMIE dr hab. Longina Rybińskiego, wynika, że *wobec planu redukcji zatrudnienia wynikającego ze zmniejszania się liczby studentów konkursy ogłaszano jedynie na część stanowisk zwalnianych wskutek wygaśnięcia stosunków pracy nauczycieli akademickich. Na wydziale planowano zatrudnienie tylko jednego starszego wykładowcy, w związku z wygaśnięciem z dniem 30.09.2013 r. okresu zatrudnienia osoby pracującej na tym stanowisku, a także w związku z rozstrzygniętymi wcześniej trzema konkursami na stanowiska adiunktów w wyniku, których miało zostać zatrudnionych z dniem 1.10.2013 r. trzech doktorów nauk matematycznych. W dniu 28.06.2013 r. przekazano do JM Rektora wnioski o ich zatrudnienie. Osoby te otrzymały w lipcu odmowne odpowiedzi JM Rektora, pomimo że spełniły wszystkie warunki w ogłoszonych konkursach, uzyskały poparcie Rady Wydziału i przekazana została pełna dokumentacja dotycząca zatrudnienia. Powodem odmowy była zasygnalizowana przez Biuro Prawne UZ interpretacja wchodzącego w życie w dniu 1.10.2013 r. znowelizowanego zapisu art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, że osoby, które mają już za sobą ośmioletni okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta nie mogą być dalej zatrudnione na tym stanowisku od 1.10.2013 r. [...] w dniu 25.07.2013 r. wystąpiłem do JM Rektora o zrewidowanie odmownych decyzji. Ostatecznie JM Rektor zawarł umowy o pracę z dwoma osobami, a trzecia zdecydowała się podjąć pracę poza uczelnią. Mając na względzie konieczność szybkiego i racjonalnego przydziału obciążeń dydaktycznych na rok 2013/2014, a także uwzględniając brak czasu na przeprowadzenie nowego konkursu przed początkiem roku akademickiego wystąpiłem do JM Rektora z ww. wnioskiem.*

(dowód: akta kontroli str. 610-638)

2. Wybory dziekana i prodziekanów kontrolowanych wydziałów odbyły się w 2012 r.

W ich wyniku w Wydziale Ekonomii i Zarządzania wybrano na stanowisko:

- Dziekana – prof. dr hab. inż. Janinę Stankiewicz,
- Prodziekana ds. jakości kształcenia – dr hab. inż. Krzysztofa Witkowskiego, prof. UZ,
- Prodziekana ds. nauki – dr hab. inż. Sebastiana Saniuka, prof. UZ,
- Prodziekana ds. studenckich – dr Piotra Kułyka.

Natomiast w Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii wybrano:

- Dziekana – dr hab. Longina Rybińskiego, prof. UZ,
- Prodziekana ds. nauki – prof. dr hab. Mariana Nowaka,
- Prodziekana ds. studenckich – dr Roberta Dylewskiego.

W zakresie wyboru ww. osób nie stwierdzono nieprawidłowości.

Z ww. osobami w okresie trwania kadencji nie był rozwiązywany stosunek pracy.

Stwierdzono natomiast, że Dziekan Wydziału Ekonomii i Zarządzania w trakcie kontroli NIK osiągnęła wiek 70 lat, co jest przesłanką utraty biernego prawa wyborczego i wygaśnięcia mandatu.

(dowód: 762-763)

W kadencji 2008/2012 funkcję dziekana i prodziekanów WMIE pełnili:

- prof. dr hab. Andrzej Cegielski – Dziekan,
- dr hab. Krzysztof Przesławski, prof. UZ - Prodziekan ds. nauki,
- dr Alicja Szelecka - Prodziekan ds. studenckich.

W przypadku ww. osób nie wystąpiła utrata biernego prawa wyborczego ze względu na osiągnięty wiek. W trakcie kadencji Dziekana i Prodziekana ds. nauki nie wystąpiło ustanie zatrudnienia, taka sytuacja wystąpiła natomiast w przypadku Prodziekana ds. studenckich⁶⁴. Działanie Wydziałowej Komisji Wyborczej oraz Rady Wydziału było w tym zakresie prawidłowe.

(dowód: akta kontroli str. 764-771)

W ww. kadencji funkcję dziekana i prodziekanów WEZ pełnili:

- prof. dr hab. inż. Magdalena Graczyk - Dziekan,
- dr hab. Ilona Politowicz, prof. UZ - Prodziekan ds. jakości kształcenia,
- dr hab. inż. Daniel Fic – Prodziekan ds. nauki,
- dr hab. inż. Krzysztof Witkowski - Prodziekan ds. studenckich.

W przypadku ww. osób nie wystąpiła utrata biernego prawa wyborczego ze względu na osiągnięty wiek, natomiast w odniesieniu do trzech osób wystąpiły sytuacje ustania zatrudnienia w okresie sprawowania mandatu, tj. Dziekana, Prodziekana ds. jakości kształcenia, Prodziekana ds. studenckich (odpowiednio z dniem: 30.03.2011 r., 31.01.2012 r. i 31.07.2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 764)

3. Badanie spełniania warunków dotyczących minimum kadrowego przeprowadzono w oparciu o 5 kierunków:

- *Bezpieczeństwo narodowe, Zarządzanie oraz Ekonomia w WEZ,*
- *Informatyka i ekonometria oraz Matematyka w WMIE,*

w trzech kolejnych latach akademickich: 2011/2012, 2012/2013 i 2013/2014.

Do minimum kadrowego na badanych kierunkach zaliczano nauczycieli akademickich w liczbie⁶⁵ pozwalającej spełnić wymóg określony § 5 ust. 5 i § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia⁶⁶, a od 30.11.2011 r. - § 14 ust. 1 i § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia⁶⁷. Stwierdzono jednak, że w związku ze zmianami stanu zatrudnienia nauczycieli wliczonych do minimum kadrowego w trakcie roku akademickiego 2011/2012 WEZ przez miesiąc (wrzesień) nie spełniał warunków do prowadzenia studiów na kierunkach: „*Bezpieczeństwo narodowe*” i „*Zarządzanie*”⁶⁸.

Wszyscy nauczyciele akademicy wliczani do minimum kadrowego byli zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego/semestru (odpowiednio § 8 ust. 1 rozporządzenia z dnia 27 lipca 2006 r. i § 13 ust. 1 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.). Każdy z nauczycieli złożył oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na badanych kierunkach, przy czym w latach 2012/2013 i 2013/2014, poza dwoma wyjątkami, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok

⁶⁴ W okresie pełnienia funkcji Prodziekana ds. studenckich WMIE kadencji 2008/2012 dwukrotnie wystąpiła sytuacja ustania zatrudnienia: z dniem 28.02.2009 r. i 28.02.2010 r., każdorazowo Rada Wydziału MIE stwierdziła wygaśnięcie mandatu i odbyły się wybory uzupełniające.

⁶⁵ Badanie NIK nie objęło analizy dorobku naukowego. Dorobek naukowy nauczycieli kierunku „zarządzanie” i kierunku „ekonomia” został oceniony w 2013 r. przez Polską Komisję Akredytacyjną w ramach oceny programowej tych kierunków, w trakcie której wskazano, m.in. „że dorobek publikacyjny zdecydowanej większości kadry jest bardzo dobry i w większości przypadków sięga 15 – 30 publikacji za lata 2008 – 2012. Jedynie w kilku przypadkach pracownicy posiadają dorobek liczący 4 - 5 publikacji. Osoby te powinny być mobilizowane do aktywniejszego publikowania rezultatów prac naukowo – badawczych. Pewnym mankamentem jest to, że publikacje niektórych wykładowców są zbyt wąsko sprofilowane i brakuje właściwego powiązania z prowadzonymi przez nich przedmiotami. Relatywnie mało jest monografii i podręczników akademickich”. Ponadto w 2012 r. Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ocenę instytucjonalną Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii, w wyniku której stwierdzono, że Wydział spełnia kryterium zasoby kadrowe, materialne i finansowe „w pełni”.

⁶⁶ Dz. U. Nr 144, poz. 1048.

⁶⁷ Dz. U. z 2014 r., poz. 131.

⁶⁸ Rektor nie zawiadomił ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i Polską Komisję Akredytacyjną o tym fakcie, w terminie 3 miesięcy stosownie do art. 11b ust. 1 Posw. Nadmienić należy, że w następnym semestrze (po upływie wskazanego miesiąca) UZ spełniono wymagania dotyczące minimum kadrowego na wymienionych kierunkach.

akademicki (art. 112a ust. 3 Posw). Nieterminowe złożenie oświadczeń (w dniu 1.10.2013 r.) związane było z zatrudnieniem w tym terminie pracowników składających oświadczenie. Z oświadczeń wynika, że żaden z nauczycieli nie został zaliczony do minimum kadrowego więcej niż dwukrotnie⁶⁹.

Nauczyciele akademicki wliczeni do minimum kadrowego prowadzili zajęcia dydaktyczne w wymiarze nie mniejszym niż określony w § 8 ust. 3 rozporządzenia z dnia 27 lipca 2006 r. i § 13 ust. 3 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.⁷⁰. Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku w analizowanych latach akademickich pozwalał na spełnienie warunku określonego w § 11 rozporządzenia z dnia 27 lipca 2006 r. i w § 17 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 829-950)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku 12 konkursów nie zamieszczono bądź nie udokumentowano zamieszczenia ogłoszeń o konkursie w sposób wymagany przepisami prawa i Statutem, podlegających publikacji odpowiednio: na uczelnianej stronie internetowej, przekazanych do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, do wszystkich uniwersytetów, Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, a w razie potrzeby także do innych szkół wyższych, placówek i instytucji naukowych albo opublikowania w dzienniku ogólnopolskim komunikatu o konkursie. Zaniechania wystąpiły w następujących postępowaniach konkursowych:

a) konkurs ogłoszony w 2012 r.⁷¹ na stanowiska adiunkta w WMIE, dziedzina: nauki matematyczne bądź nauki techniczne, dyscyplina: matematyka bądź informatyka;

b) konkurs w 2012 r.⁷² na stanowisko profesora nadzwyczajnego w WMIE, dyscyplina: matematyka, specjalność: analiza matematyczna, procesy stochastyczne, rachunek prawdopodobieństwa, statystyka, zastosowanie matematyki;

c) konkurs ogłoszony w 2012 r.⁷³ na stanowisko starszego wykładowcy w WMIE, dziedzina: nauki matematyczne, dyscyplina: matematyka;

d) konkurs ogłoszony w 2013 r.⁷⁴ na stanowisko starszego wykładowcy w WMIE: dziedzina: nauki matematyczne, dyscyplina: matematyka;

e) konkurs ogłoszony w 2011 r.⁷⁵ na stanowisko profesora nadzwyczajnego w WEZ, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: ekonomia;

f) konkurs ogłoszony w 2011 r.⁷⁶ na stanowisko profesora nadzwyczajnego w WEZ, dyscyplina artystyczna: grafika;

g) konkurs ogłoszony w 2011 r.⁷⁷ na stanowisko asystenta w WEZ, dziedzina: nauki psychologiczne, dyscyplina: psychologia;

h) konkurs ogłoszony w 2012 r.⁷⁸ na stanowisko asystenta w WEZ, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: nauki o zarządzaniu;

i) konkurs ogłoszony w 2012 r.⁷⁹ na stanowisko adiunkta w WEZ, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: nauki o zarządzaniu;

j) konkurs ogłoszony w 2013 r.⁸⁰ na stanowisko adiunkta w WEZ, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: ekonomia;

k) konkurs ogłoszony w 2013 r.⁸¹ na stanowisko adiunkta w WEZ, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: ekonomia;

l) konkurs ogłoszony w 2013 r.⁸² na stanowisko adiunkta w WEZ, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: nauki o zarządzaniu.

⁶⁹ Z tym, że tylko do jednego minimum studiów II stopnia lub jednolitych magisterskich - art. 112 a ust. 1 i 2 Posw, wcześniej: art. 9 pkt 4 Posw.

⁷⁰ Zgodnie z danymi z działu kształcenia.

⁷¹ Przedstawiono formularz ogłoszenia na siedem stanowisk adiunkta z 21.04.2012 r., podpisany przez Rektora.

⁷² Przedstawiono formularz ogłoszenia z 5.03.2012 r., podpisany przez Rektora.

⁷³ Ogłoszenie z 23.11.2012 r.

⁷⁴ Ogłoszenie z 26.06.2013 r.

⁷⁵ Przedstawiono formularz ogłoszenia z 12.12.2011 r., podpisany przez Rektora.

⁷⁶ Przedstawiono formularz ogłoszenia z 12.12.2011 r., podpisany przez Rektora.

⁷⁷ Przedstawiono formularz ogłoszenia z 12.12.2011 r., podpisany przez Rektora.

⁷⁸ Przedstawiono formularz ogłoszenia z 4.04.2012 r., podpisany przez Rektora.

⁷⁹ Przedstawiono formularz ogłoszenia z 6.12.2012 r., podpisany przez Rektora.

⁸⁰ Przedstawiono formularz ogłoszenia z 3.09.2013 r., podpisany przez Rektora.

⁸¹ Przedstawiono formularz ogłoszenia z 23.12.2013 r. podpisany przez Rektora.

NIK stwierdziła, że ogłaszając konkurs:

- nie udokumentowano zamieszczenia ogłoszenia na stronie internetowej uczelni, o którym mowa w art. 118 a ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Posw i § 125 ust. 3 Statutu – konkursy (a), (b), (e), (f), (g), (h), (i), (j), (k), (l);
- nie udokumentowano zamieszczania ogłoszenia na stronach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego wymaganego art. 118 a ust. 2 Posw i § 125 ust. 3 Statutu. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach⁸³ państwowe jednostki organizacyjne obowiązane są zapewnić odpowiednią ewidencję, przechowywanie oraz ochronę przed uszkodzeniem, zniszczeniem bądź utratą powstającej w nich dokumentacji, w sposób odzwierciedlający przebieg załatwiania i rozstrzygania spraw – konkurs (a), (b), (c), (d), (h), (i), (j), (k), (l);
- zaniechano, wymaganego w sytuacji ogłoszenia konkursu na stanowisko profesora nadzwyczajnego przepisem § 132 pkt 1 Statutu, przekazania informacji o konkursie do wszystkich uniwersytetów, Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, a w razie potrzeby także do innych szkół wyższych, placówek i instytucji naukowych albo opublikowania w dzienniku ogólnopolskim komunikatu o konkursie – konkurs (b), (e), (f).
(dowód, akta kontroli, str. 599-611, 639, -640, 648-650, 657-658, 663-664, 668-669, 673-674, 680-681, 685-686)

Kierownik Działu Osobowego – Małgorzata Dęga wyjaśniała zaniechania w ww. konkursach następująco:

- nieudokumentowanie zamieszczenia ogłoszenia na stronie internetowej uczelni, *było spowodowane tym, że dotychczas funkcjonowanie tego procesu regulowane było uchwałą nr 452 z dnia 30.11.2011 r., na podstawie której odpowiedzialność była sędowana formalnie na Biuro Rektora, a w praktyce konkursy na stronie Uczelni umieszczały osoby z Centrum Komputerowego, a na stronie Wydziału jego pracownicy. Jednak w związku z brakiem precyzyjnego określenia poszczególnych odpowiedzialności za umieszczenie informacji odnoszących się do koniecznych procedur konkursowych opracowywane jest zarządzenie;*
- w sprawie nieudokumentowania zamieszczania ogłoszenia na stronach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, ww. wraz z wyjaśnieniami załączyła potwierdzeń zamieszczenia siedmiu ogłoszeń (na dziewięć ww.) uzyskanych w trakcie kontroli NIK z MNiSW;
- nieprzekazanie informacji o konkursie wymaganej § 132 pkt 1 Statutu UZ, ww. uzasadniała tym, że z dniem 20.12.2011 r. zgodnie z decyzją podjętą przez JM Rektora prof. dr hab. Czesława Osękowskiego nastąpiło odstąpienie od obowiązku określonego w § 132 pkt 1 Statutu. Na potwierdzenie wskazanej okoliczności załączyła notatkę służbową Dyrektora Biura Rektora, z której wynika, że decyzja ta została podjęta w związku z tym, że inne uniwersytety publikują ogłoszenia wyłącznie w sposób określony ustawą Posw⁸⁴.

(dowód: akta kontroli str. 699-709, 740-761)

Były Dziekan WEZ prof. dr hab. inż. Magdalena Graczyk (konkursy (e)-(h)) wskazała, że *upublicznieniem, dokumentowaniem i archiwizacją ogłoszeń o konkursach zajmuje się Dział Osobowy [...] Dziekan dodatkowo umieszcza informację o konkursie na stronach internetowych Wydziału – aktualny informatyk wydziałowy nie może odtworzyć informacji o konkursach z 2011 r.*

Obecny Dziekan WEZ prof. dr hab. inż. Janina Stankiewicz (konkursy (i)-(l)) również wskazała na obowiązki Działu Osobowego w zakresie zamieszczania i dokumentowania ogłoszeń.

(dowód: akta kontroli str. 712-714, 726, 729)

2. Ogłaszając w 2011 r. dwa konkursy na stanowiska profesorów nadzwyczajnych w WEZ (konkursy (e) i (f)) dokonano tego z naruszeniem § 132 pkt 2 Statutu Uniwersytetu, który

⁸² Przedstawiono formularz ogłoszenia z 23.12.2013 r. podpisany przez Rektora.

⁸³ Dz. U. z 2011 r., Nr 123, poz. 698 ze zm.

⁸⁴ Z dniem 28.11.2012 r. zmieniono zapisy Statutu dotyczące publikacji ogłoszeń w ww. zakresie i zmieniła ona swój charakter z obligatoryjnego na fakultatywny.

stanowi, że ogłoszenie konkursu powinno nastąpić co najmniej dwa miesiące przed jego rozstrzygnięciem. Konkursy ogłoszono w dniu 13.12.2011 r., natomiast Rada Wydziału rozstrzygnęła konkurs w dniu 19.01.2012 r.⁸⁵. Była Przewodnicząca Rady Wydziału i Dziekan Wydziału prof. dr hab. inż. Magdalena Graczyk wyjaśniła, że: *w lutym 2012 r. z powodu zimowej przerwy semestralnej nie planowano posiedzenia RW, a przesunięcie rozstrzygnięcia konkursu na marcowe posiedzenie RW pozostawałoby w kolizji z rozpoczęciem zajęć w semestrze letnim przez wyłonionych w konkursie kandydatów (początek semestru letniego od 24.02.2012 r.).*

(dowód: akta kontroli str. 639-656, 713)

3. Konkurs na stanowisko adiunkta w WEZ, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: ekonomia (konkurs (j)) został ogłoszony w dniu 3.09.2013 r.⁸⁶, tj. ponad 2 tygodnie wcześniej niż Rada Wydziału wyraziła w formie uchwały nr 1/RW/16/2013 z 19.09.2013 r. zgodę na ogłoszenie konkursów otwartych. Zgodnie z § 125 ust. 1 Statutu uchwałę w sprawie ogłoszenia konkursu podejmuje rada wydziału, na wniosek dziekana, a o treści podjętej uchwały dziekan informuje niezwłocznie rektora. Z wyjaśnień Dziekan prof. dr hab. inż. Janiny Stankiewicz wynika, że decyzję o uruchomieniu procedury o konkursie podjęto *bezpośrednio po uzyskaniu ustnej, a następnie pisemnej zgody JM Rektora o zatrudnieniu pracownika [...] Powodem takiego działania była potrzeba zatrudnienia pracownika na stanowisku adiunkta niezbędnego do zapewnienia procesu dydaktycznego od początku roku akademickiego oraz brak możliwości zwołania Rady Wydziału w okresie urlopowym.*

(dowód: akta kontroli str. 673-679, 726, 729)

4. W toku postępowania konkursowego ogłoszonego w 2011 r. na stanowisko profesora nadzwyczajnego w WEZ (konkurs (f)), komisja konkursowa podjęła w dniu 18.01.2012 r. uchwałę o rekomendowaniu Rektorowi zatrudnienia kandydata na ww. stanowisku z naruszeniem § 128 ust. 1 Statutu, który stanowi, że uchwały komisji są podejmowane w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów.

W przeprowadzonym głosowaniu w czteroosobowej komisji liczba głosów przedstawiała się następująco: za 2 głosy, przeciw 2 głosy i tym samym nie uzyskano większości. Była Przewodnicząca Rady Wydziału prof. dr. hab. inż. Magdalena Graczyk wyjaśniła, że *była to jedyna kandydatka, która przystąpiła do konkursu i spełniała w wymaganym zakresie sformułowane w postępowaniu konkursowym, a Wydział zobowiązany był zgodnie z programem i planem studiów, od początku semestru letniego do prowadzenia zajęć.[...]* Członkowie Rady Wydziału poparli zatrudnienie kandydatki kierując się *potrzebami dydaktycznymi Wydziału.*

(dowód: akta kontroli str. 648-650, 655-656, 714)

5. W czterech konkursach na stanowiska nauczycieli akademickich organizowanych przez Wydział Ekonomii i Zarządzania ustalano wymagania tak, aby mógł je spełnić ograniczony krąg kandydatów, a wręcz jeden kandydat. Dokonywano tego m.in. poprzez wskazanie konkretnych zajęć dydaktycznych oraz doświadczenia badawczego identycznego z posiadanym przez kandydata. Tym samym konkursy te faktycznie nie miały charakteru otwartego. I tak w konkursach ogłoszonych:

- w 2012 r. na stanowisko adiunkta, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: nauki o zarządzaniu (konkurs (i)), wymagano doświadczenia w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, zwłaszcza w zakresie takich przedmiotów jak: rachunkowość zarządcza, controlling, zintegrowanie planowanie w systemie ERP, rachunkowość finansowa, rachunek kosztów, informatyka w zarządzaniu, zarządzanie ryzykiem w MSP, logistyka, a w ogłoszeniu zamieszczanym na stronach internetowych Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców zawarto wymóg doświadczenia badawczego 11 lat. W odpowiedzi na ogłoszenie zgłosił się jeden kandydat, który jest pracownikiem Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego od 2001 r., posiada doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych: podstawy

⁸⁵ Dziekan skierowała do Rektora prośbę o wyrażenie zgody na ogłoszenie konkursów otwartych i zatrudnienie na ww. stanowiska profesora nadzwyczajnego (pismo z 15.11.2011 r.) i uzyskała zgodę Rektora 9.12.2011 r. Rada Wydziału w dniu 24.11.2011 r. podjęła uchwałę o ogłoszeniu konkursów (uchwała nr 30/NRW/26 w sprawie powołania komisji konkursowych). Ogłoszenie o konkursie podano do publicznej wiadomości w dniu 13.12.2011 r.

⁸⁶ Data zamieszczenia ogłoszenia o konkursie na stronach internetowych Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców, formularz ogłoszenia podpisany przez Rektora z datą 2.09.2013 r.

controllingu, zintegrowanie planowanie w systemie ERP, rachunkowość zarządcza, rachunkowość finansowa, podstawy rachunku kosztów, informatyka w zarządzaniu, informatyka w ekonomii, zarządzanie ryzykiem w MSP, controlling w zintegrowanych systemach zarządzania, controlling logistyczny, logistyka;

- w 2013 r. na stanowisko adiunkta, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: ekonomia (konkurs (j) wymagano doświadczenia w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, zwłaszcza w zakresie takich przedmiotów jak: innowacje ekologiczne w przedsiębiorstwie, strategię czystszej produkcji, zastosowanie systemów komputerowych w gospodarce zrównoważonej, regionalne sieci innowacji, a w ogłoszeniu zamieszczanym na stronach internetowych Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców zawarto wymóg doświadczenia badawczego 8 lat. W odpowiedzi na ogłoszenie zgłosił się jeden kandydat, który jest pracownikiem Uniwersytetu Zielonogórskiego od 2005 r., prowadzący ćwiczenia m.in. z: podstaw ochrony środowiska, strategii czystszej produkcji, polityki ochrony środowiska UE, zastosowania systemów komputerowych w gospodarce zrównoważonej, ryzyka w zapewnieniu bezpieczeństwa, regionalnych sieci innowacji, innowacji ekologicznych w przedsiębiorstwie;
- w 2013 r. na stanowisko adiunkta, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: ekonomia (konkurs (k) wymagano doświadczenia w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, zwłaszcza w zakresie takich przedmiotów, jak: ekonomia, mikroekonomia, finanse przedsiębiorstw, przedsiębiorczość, zarządzanie wartością, a w ogłoszeniu zamieszczanym na stronach internetowych Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców zawarto wymóg (przy stopniu doktora) doświadczenia badawczego 6 lat w ekonomii oraz stopnia magistra w naukach pedagogicznych. W odpowiedzi na ogłoszenie zgłosił się jeden kandydat, który jest pracownikiem Uniwersytetu Zielonogórskiego od 1998 r., magister pedagogiki w zakresie pracy socjalnej, a od 2007 r. doktor nauk ekonomicznych, posiadający doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych: ekonomia, mikroekonomia, finanse przedsiębiorstw, przedsiębiorczość, nowoczesne teorie przedsiębiorstw;
- w 2013 r. na stanowisko adiunkta, dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscyplina: nauki o zarządzaniu (konkurs (l) wymagano doświadczenia w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, zwłaszcza w zakresie takich przedmiotów, jak: logistyka, systemy logistyczne w gospodarowaniu, zarządzanie logistyczne w MSP, controlling logistyczny oraz znajomości oprogramowania proALPHA, a w ogłoszeniu zamieszczanym na stronach internetowych Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców zawarto wymóg doświadczenia badawczego 16 lat. W odpowiedzi na ogłoszenie zgłosił się jeden kandydat, który jest pracownikiem Uniwersytetu Zielonogórskiego od 1997 r.⁸⁷, zatrudnionym kolejno: w Instytucie Organizacji i Zarządzania, w Zakładzie Controllingu i Informatyki Ekonomicznej oraz Katedrze Logistyki Wydziału Zarządzania i posiada doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych m.in. podstawy controllingu, systemy informatyczne zarządzania, informatyka w zarządzaniu, podstawy rachunku kosztów oraz odbył staż zawodowy w firmie pro Alpha Polska Sp z o.o. i jest w niej zatrudniony od 2005 r.

(dowód: akta kontroli, str. 623-689)

Dziekan WEZ prof. dr hab. inż. Janina Stankiewicz stwierdziła, że ustawodawca nowelizując ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym od 1.10.2011 r. *nie przewidział, że zasady zatrudnienia pracowników w drodze otwartych konkursów dotyczą nie tylko nowych stanowisk pracy, ale również przedłużeń zatrudnienia na obecnych stanowiskach.* W stawianych wymaganiach sformułowano wymóg posiadania doświadczenia dydaktycznego w prowadzeniu konkretnych przedmiotów, lub obsługi oprogramowania oraz odpowiedniego doświadczenia badawczego, albowiem *w obszarze tych przedmiotów niezbędne jest uzupełnienie kadry dydaktycznej, aby zachować niezakłócony i właściwy jakościowo proces kształcenia.* W odniesieniu do wymogu doświadczenia badawczego wyrażonego w latach, w portalu dla mobilnych naukowców, należy podkreślić, że jest to wymóg platformy internetowej, w przypadku określenia dyscypliny badawczej kandydata.

⁸⁷ Wcześniej Politechnika Zielonogórska, WSI.

Informacja ta nie jest umieszczana na ogólnym opisie wymagań konkursu, a jedynie w tym systemie.

(dowód: akta kontroli str. 730)

Formułowane wymogi wobec kandydatów należy rozpatrywać łącznie, niezależnie od miejsca ich publikacji, zwłaszcza, że ustawowy wymóg przeprowadzenia konkursów otwartych i zamieszczania ogłoszenia na stronach internetowych Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców ma na celu zwiększenie kręgu potencjalnych kandydatów, a nie ich ograniczenie. Z przebiegu powyższych konkursów wynika, że zwycięstwo w nich było praktycznie z góry przesądzone i były one organizowane dla konkretnej osoby. Procedury konkursowe powinny być otwarte i autentyczne.

6. W przypadku konkursu ogłoszonego w dniu 24.04.2013 r. na jedno stanowisko profesora zwyczajnego na WEZ w dziedzinie nauki ekonomiczne, po konkursie zatrudniono dwóch kandydatów, którzy zgłosili się do konkursu. Ponadto działanie komisji konkursowej w ramach jednego konkursu udokumentowano dwoma protokołami z dnia 11.07.2013 r., a w żadnym z nich nie zapisano, że do konkursu zgłosiło się dwóch kandydatów. Tym samym protokoły te były nierzetelne, ponieważ powinny one dokumentować czynności komisji konkursowej związane z oceną kwalifikacji i umiejętności kandydatów oraz przydatności do pracy na stanowisku będącym przedmiotem konkursu (§ 126-127 Statutu).

Rada Wydziału w dniu 11.07.2013 r. podjęła uchwałę ws. zatrudnienia do katedr i zakładów, m.in. ww. dwóch kandydatów na stanowisko profesora zwyczajnego i w dniu 23.07.2013 r. wystapiono o zgodę do Rektora Uniwersytetu na zatrudnienie ww. (którą otrzymano w dniu 27.08.2013 r.). Dziekan WEZ prof. dr hab. inż. Janina Stankiewicz wyjaśniła, że *z uwagi na starania Wydziału w uzyskaniu praw doktoryzowania w zakresie dyscypliny nauki o zarządzaniu, komisja konkursowa zarekomendowała dwóch kandydatów wyłonionych w drodze konkursu do objęcia stanowiska profesora zwyczajnego Radzie Wydziału.*

W zakresie sporządzenia dwóch protokołów Dziekan stwierdziła, że: *aktualnie stosowane procedury przeprowadzenia rozstrzygnięcia konkursu nie przewidują przygotowania ogólnego protokołu opisującego zbiorczo wszystkich kandydatów.*

(dowód: akta kontroli str. 690-695, 730)

Procedury konkursowe nie przewidują sporządzania kilku protokołów z czynności komisji w ramach jednego postępowania konkursowego. Postanowienie § 127 Statutu wyraźnie stanowi, że z czynności komisji sporządza się protokół, zatem w jednym protokole powinny być opisane czynności podjęte przez komisję konkursową, w szczególności określające, ilu kandydatów złożyło oferty w odpowiedzi na ogłoszenie konkursowe i czy spełnili oni wymagania.

7. Wraz z ukończeniem siedemdziesiątego roku życia w dniu 24.06.2014 r. Dziekan Wydziału Ekonomii i Zarządzania – prof. Janina Stankiewicz utraciła bierne prawo wyborcze i tym samym wygaśł mandat tego organu jednoosobowego. Rada Wydziału nie stwierdziła wygaśnięcia mandatu dziekana i nie przeprowadziła wyborów uzupełniających, a obowiązki w tym zakresie powierzył ww. Rektor.

(dowód: akta kontroli str. 763)

Zgodnie ze Statutem⁸⁸ przewodniczącym rady wydziału jest dziekan (§ 31 ust. 1), dziekani są jednoosobowymi organami uniwersytetu (§ 14 ust. 2 Statutu), a kadencja jednoosobowych organów uniwersytetu trwa cztery lata i rozpoczyna się 1 września roku wyborów, a kończy 31 sierpnia ostatniego roku kadencji (art. 77 ust. 1 Posw). Bierne prawo wyborcze przysługuje nauczycielom akademickim zatrudnionym w uczelni jako podstawowym miejscu pracy, którzy w przypadku osób posiadających tytuł profesora – nie ukończyli siedemdziesiątego roku życia (art. 71 ust. 1 pkt 3 Posw i § 40 ust. 2 Statutu). Warunki biernego prawa wyborczego osoba wybrana musi spełniać przez cały okres sprawowania funkcji na jaki została wybrana⁸⁹. Stosownie do art. 77 ust. 3 Posw statut uczelni publicznej określa przypadki wygaśnięcia mandatu członka organu kolegialnego i mandatu organu jednoosobowego przed upływem kadencji oraz tryb wyborów uzupełniających.

⁸⁸ Tekst jedn. z 18.12.2013 r.

⁸⁹ Komentarz do art. 71 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, H. Izdebski, J. Zieliński, Lex 2013.

Zgodnie ze Statutem mandat organu jednoosobowego wygasa w razie m.in. utraty biernego prawa wyborczego (§ 76 ust. 1). Wygaśnięcie mandatu organu jednoosobowego stwierdza organ, który dokonał wyboru (§ 76 ust. 6 Statutu). Organem, który dokonuje wyboru jest kolegium elektorów wydziału, który stanowi nowo wybrana rada wydziału (§ 67 ust. 1 Statutu). Jeżeli w trakcie kadencji wygaśnie mandat dziekana, przeprowadza się wybory uzupełniające. Do wyborów uzupełniających, stosuje się odpowiednio przepisy o wyborze (§ 72 ust. 1 Statutu).

Ze statutu nie wynika, kiedy rada wydziału powinna stwierdzić wygaśnięcie mandatu dziekana oraz kiedy należy przeprowadzić wybory uzupełniające.

(dowód: akta kontroli str. 568-586)

Dodatkowo, zgodnie z art. 127 ust. 2 i 3 Posw, stosunek pracy mianowanego nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na stanowisku profesora nadzwyczajnego lub zwyczajnego w uczelni publicznej, wygasa z końcem roku akademickiego, w którym ukończył on 70. rok życia. Wygaśnięcie stosunku pracy stwierdza rektor. W świetle opisanych okoliczności z dniem 30.09.2014 r. wygasa stosunek pracy⁹⁰.

Pismem z dnia 14 kwietnia 2014 r. kierowanym do Działu Osobowego Uniwersytetu Tadeusz Kuczyński - Rektor Uniwersytetu poinformował o zatrudnieniu prof. dr hab. inż. Janiny Stankiewicz na stanowisku profesora zwyczajnego w ramach umowy o pracę na czas określony, od 1.10.2014 r. do 31.08.2016 r. w wymiarze pełnego etatu na Wydziale Ekonomii i Zarządzania. Powierzył on również ww. obowiązki Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania na ten okres⁹¹.

(dowód: akta kontroli str. 772-773)

Prof. dr hab. inż. Janina Stankiewicz Dziekan Wydziału Ekonomii i Zarządzania, jednocześnie Przewodnicząca Rady Wydziału, nie wskazała przyczyn niestwierdzenia przez Radę Wydziału wygaśnięcia mandatu Dziekana oraz nieprzeprowadzenia wyborów uzupełniających i wyjaśniła jedynie: „Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego powierzył mi pismem R-DE-O-N/203/2014 z dn. 14.04.2014 r. pełnienie obowiązków Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania na okres od 1 października 2014 do dnia 31 sierpnia 2016 (czyli do końca kadencji)”.

(dowód: akta kontroli str. 774-778)

Dr Zbigniew Woźniak – Przewodniczący Wydziałowej Komisji Wyborczej (WKW) od 4.09.2012 r. – w sprawie niestwierdzenia wygaśnięcia mandatu wyjaśnił, że *jako przewodniczący WKW nie miałem uprawnienia do inicjowania procedury stwierdzenia wygaśnięcia mandatu Dziekana. Również WKW nie była uprawniona do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu, zaś wybory uzupełniające przeprowadza się po stwierdzeniu wygaśnięcia mandatu (§76 ust. 6 w zw. z §72 ust. 2 statutu)*.

(dowód: akta kontroli str. 779-782)

Rektor Tadeusz Kuczyński stwierdził, że zgodnie z art. 66 ust. 1, art. 118 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym, rektor jest organem wykonującym wszystkie czynności dotyczące stosunku pracy, w tym ma prawo jako przełożony wszystkich pracowników, powierzać określonemu pracownikowi pełnienie obowiązków. W związku z powyższym, rektor miał prawo powierzyć w ramach swojego władztwa pełnienie obowiązków dziekana wydziału, co w przedmiotowej sprawie uczynił. Natomiast kwestie podejmowania bądź niepodejmowania określonych uchwał przez organy kolegialne nie leżą w kompetencji rektora, co wynika z konstrukcji i struktury organizacyjnej publicznej szkoły wyższej, podlegającej w tym zakresie nadzorowi Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego*.

(dowód: akta kontroli str. 587-590)

Z powyższego wynika, że pomimo określenia w Statucie Uniwersytetu Zielonogórskiego przesłanek wygaśnięcia mandatu organu jednoosobowego (dziekana) oraz obowiązków nałożonych na radę wydziału w zakresie stwierdzania wygaśnięcia mandatu i przeprowadzania wyborów uzupełniających, nie zapewniono realizacji kompetencji rad wydziału w tym zakresie.

Z wyjaśnień Rektora Tadeusza Kuczyńskiego wynika, że *„Procedury wewnętrzne Uniwersytetu Zielonogórskiego zapewniają realizację kompetencji rad wydziałów, gdyż*

⁹⁰ W aktach osobowych znajduje się pismo skierowane do Dziekana z dnia 31.03.2014 r. informujące o wygaśnięciu stosunku pracy (wpływ do działu plac 28.07.2014 r.).

⁹¹ Pismem z dnia 14 kwietnia 2014 r. (R-DE-O-N/203/2014).

informacje mające wpływ na wygaśnięcie mandatu, a dotyczące np. stosunku pracy są przekazywane przez Dział Osobowy Dziekanowi Wydziału, jako osobie kierującej Wydziałem. Przekazanie tych informacji członkom komisji wyborczej leży w kompetencji dziekana jako przewodniczącego rady wydziału, która powołuje komisję wyborczą (§ 48 statutu UZ). Informacje te nie są przekazywane przez dziekana wyłącznie wtedy, gdy rektor podjął decyzję o powierzeniu obowiązków w ramach swojego władztwa. Rektor jest organem wykonującym wszystkie czynności dotyczące stosunku pracy, w tym ma prawo w ramach swojego władztwa powierzać pracownikom pełnieni określonych obowiązków”.

Wyjaśnienia o identycznej treści złożył były Rektor – prof. dr hab. Czesław Osękowski.

(dowód: akta kontroli str. 587-589, 791-793, 1106)

8. Również wcześniej, gdy Dziekan WEZ kadencji 2008/2012 - prof. dr hab. inż. Magdalena Graczyk utraciła bierne prawo wyborcze ze względu na ustanie zatrudnienia (w związku z przejściem na emeryturę z dniem 30.03.2011 r.), Rada Wydziału nie stwierdziła wygaśnięcia mandatu dziekana i nie zostały przeprowadzone wybory uzupełniające. Ww. pełniła od 1.04.2011 r. do końca kadencji obowiązki Dziekana, na podstawie powierzenia ich przez Rektora - prof. dr hab. Czesława Osękowskiego, z pominięciem rozstrzygnięcia Rady Wydziału w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę termin rozwiązania stosunku pracy oraz zapisy Statutu powinny zostać przeprowadzone wybory uzupełniające. § 80 Statutu⁹² stanowi, że:

- mandat organu jednoosobowego, jego zastępcy wygasa w razie ustania zatrudnienia w jednostce organizacyjnej, z której pochodzi mandat (ust. 1);
- wygaśnięcie mandatu organu jednoosobowego lub jego zastępcy stwierdza organ, który dokonał wyboru (ust. 6).

Zgodnie z § 76 ust. 1 Statutu jeżeli w trakcie kadencji wygaśnie mandat dziekana lub prodziekana, przeprowadza się wybory uzupełniające. Do wyborów uzupełniających stosuje się odpowiednio przepisy o wyborze.

(dowód: akta kontroli str. 509, 764, 783-790)

Przewodnicząca Rady Wydziału Ekonomii i Zarządzania i jednocześnie Dziekan kadencji 2008/2012 – prof. dr. hab. inż. Magdalena Graczyk powołała się jedynie na powierzenie jej obowiązków dziekana decyzją Rektora prof. dr hab. Czesława Osękowskiego.

(dowód: akta kontroli str. 794-797)

Były Przewodniczący Wydziałowej Komisji Wyborczej na WEZ kadencji 2008/2012 – dr hab. Bogdan Ślusarz wyjaśnił, że nie miał wiedzy o ustaniu zatrudnienia Dziekana i Prodziekanów, ponieważ zarówno przewodniczący, jaki i członkowie WKW nie mają wglądu w akta osobowe Dziekana i Prodziekanów, nie są zatem w stanie stwierdzić ustania zatrudnienia osób piastujących ww. funkcję.

(dowód: akta kontroli: str. 798-801)

Przewodniczący Wydziałowej Komisji Wyborczej kadencji 2012-2016 (od 19.01.2012 r. do 31.08.2012 r.) – dr hab. Piotr Makowski stwierdził: „RW WEiZ nie stwierdziła wygaśnięcia jej mandatu organu jednoosobowego. Ja jako członek RW nie zostałem o takiej potrzebie poinformowany w stosownym terminie [...] otrzymałem nieautoryzowane zapytanie skierowane od pracowników Wydziału o zaistnieniu zatajenia faktu konieczności przeprowadzenia wyborów uzupełniających [...] Na najbliższym posiedzeniu RW zadałem formalne pytanie w tej sprawie Pani Dziekan – prof. dr. hab. inż. Magdalenie Graczyk z prośbą o wyjaśnienie sytuacji. Nie otrzymałem żadnych wyjaśnień poza sugestią by skierować swoje pytania do JM Rektora UZ. W tej sytuacji napisałem w roli przewodniczącego Wydziałowej Komisji Wyborczej WEiZ pismo do JM Pana Rektora UZ z prośbą o stosowne wyjaśnienia. W treści odpowiedzi nie otrzymałem żadnych wyjaśnień prócz tego, że jako przewodniczący Wydziałowej Komisji Wyborczej WEiZ powołany na nową kadencję nie mam kompetencji w tej sprawie. Skłoniło to mnie do ponownienia zapytania do J.M. Rektora UZ, ale już w roli pracownika, który nie ma innych możliwości pozyskania wiedzy o przestrzeganiu prawa przez swoich przełożonych. W odpowiedzi J.M. Rektor UZ wyjaśnił jedynie, że zgodnie z prawem Pani prof. dr. hab. inż. Magdalena Graczyk jest Dziekanem WEiZ UZ. Egzemplarze opisywanej korespondencji powinny być

⁹² Tekst jednolity z 26.01.2011 r.

dostępne w sekretariacie rektoratu, moje prawdopodobnie zniszczyłem z uwagi na utratę motywacji i wiary w możliwość wyjaśnienia tej sprawy”.

(dowód: akta kontroli str. 803-808)

Były Rektor prof. dr hab. Czesław Osękowski, wskazał, że działał na podstawie art. 66 ust. 1, art. 118 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i stwierdził, że „*kwestie podejmowania bądź niepodejmowania określonych uchwał przez organy kolegialne uczelni nie leżą w kompetencji rektora, co wynika z konstrukcji i struktury organizacyjnej publicznej szkoły wyższej, podlegającej w tym zakresie nadzorowi Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego*”.

(dowód: akta kontroli str. 791-793)

9. Statut UZ nie reguluje trybu postępowania, na wypadek wygaśnięcia mandatu prodziekana w ostatnim roku kadencji. W przypadku osób wybranych na prodziekanów kadencji 2008-2012 na Wydziale Ekonomii i Zarządzania, tj.

– dr hab. Ilony Politowicz, prof. UZ - Prodziekana ds. jakości kształcenia,

– dr hab. inż. Krzysztofa Witkowskiego - Prodziekana ds. studenckich.

w okresie sprawowania mandatu ustaliło ich zatrudnienie, odpowiednio z dniem: 31.01.2012 r. i 31.07.2012 r., które jest przesłanką wygaśnięcia mandatu. Ponieważ był to rok wyborczy nowej kadencji i nie przeprowadzono wyborów uzupełniających, a osoby te pełniły swoje funkcje do końca kadencji. Na wniosek Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania, Rektor - prof. dr hab. Czesław Osękowski powierzył ww. osobom pełnienie obowiązków prodziekana na okres odpowiednio od 1.02.2012 do 31.08.2012 r. i od 1.08.2012 r. do 31.08.2012 r., jednocześnie ustalając dodatek funkcyjny.

Rozpatrując termin rozwiązania stosunku pracy z osobami sprawującymi funkcję prodziekana (w ostatnim roku kadencji) oraz zapisy Statutu dotyczące prodziekanów (niebędących jednoosobowymi organami) stwierdzić należy, że Statut przewiduje wybory uzupełniające, w sytuacji gdy w trakcie kadencji wygaśnie mandat prodziekana. Wyjątkiem jest ostatni rok kadencji - wówczas wyborów uzupełniających nie przeprowadza się. W odniesieniu do rektora i dziekana w Statucie określono, kto ma pełnić obowiązki tych organów w ostatnim roku kadencji (odpowiednio prorektor i prodziekan) i kto ma wyznaczyć osobę pełniącą obowiązki (odpowiednio senat i rada wydziału). Takiej procedury w ostatnim roku kadencji nie przewidziano w odniesieniu do prodziekanów – ze statutu nie wynika, czy osoby te (w sytuacji gdy ich mandat wygaśnię) mają dalej pełnić ww. funkcje, czy nie, a jeśli nie, to w jaki sposób wyznacza się osoby pełniące ich obowiązki (por. § 67 ust. 1, z § 72 ust. 1, ust. 2 pkt 2 i ust. 3 oraz § 76 ust. 1 i 6 Statutu⁹³).

(dowód: akta kontroli str. 499-586, 764, 809-824)

Zgodnie w wyjaśnieniach Przewodniczącej Rady Wydziału Ekonomii i Zarządzania kadencji 2008-2012 – Magdaleny Graczyk „*Wyborów uzupełniających na prodziekanów [...] nie przeprowadzono z uwagi na wygaśnięcie ich mandatu po 1 stycznia 2012 r., a więc w roku wyborczym nowej kadencji 2012-2016*”. Przewodniczący Wydziałowej Komisji wyborczej od 19.01.2012 r. do 31.08.2012 r. – dr hab. Piotr Makowski stwierdził: „*W przypadku prodziekanów w podanych terminach zaistniała konieczność przedłużenia im umowy o pracę. [...] RW była o tych faktach poinformowana, bo wyznaczono komisje konkursowe do przeprowadzenia procedur przedłużenia zatrudnienia*”.

(dowód: akta kontroli str. 794-796)

Z wyjaśnień Rektora Kuczyńskiego wynika, że „*w związku z nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dniem 1.10.2014 r. Uniwersytet ma obowiązek dostosować przepisy statutu do zmienionych przepisów ustawy. W związku z tym, uczelnia weźmie pod uwagę niepełną regulację w zakresie pełnienia obowiązków prodziekana po wygaśnięciu mandatu w ostatnim roku kadencji, aczkolwiek decydujące znaczenie ma tutaj wola senatu uczelni, jako organu uchwalającego statut*”.

(dowód: akta kontroli, str. 590-591)

10. Osobie pełniącej funkcję prodziekana ds. studenckich WEZ bezpodstawnie wypłacono dodatek funkcyjny za część okresu przebywania na urlopie naukowym. Ww. od 1.10.2011 r.

⁹³ Tekst jednolity z 28.09.2011 r.

do 5.02.2012 r. przebywał na urlopie naukowym i w całym tym okresie otrzymywał dodatek funkcyjny, pomimo że usprawiedliwiona nieobecność trwała więcej niż 3 miesiące. Zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej⁹⁴ prawo do dodatku funkcyjnego za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy pracownik zachowuje przez okres nieprzekraczający 3 miesięcy. W związku z powyższym dodatek funkcyjny nie powinien być wypłacany od 1.01.2012 r. Z wyjaśnień Specjalisty ds. osobowych – Adrianny Maciaszczyk wynika, że przyczyną nieprawidłowości było przeoczenie, a w najbliższym czasie zostaną podjęte działania mające na celu korektę wypłaconego dodatku funkcyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 816-826)

W dniu 9.09.2014 r. do Działu Płac wpłynęła zgoda na potrącenie z poborów kwoty nadpłaconego dodatku funkcyjnego w wysokości 1.603,33 zł za okres od 01.01.2012 r. do 5.02.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 827-828)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że planując przeprowadzenie konkursów na stanowiska nauczycieli akademickich należałoby ogłosić je w terminie zgodnym z postanowieniami Statutu, uwzględniając uczestnictwo Rady Wydziału w postępowaniu konkursowym, organizację roku akademickiego oraz konieczność zapewnienia ciągłości procesu dydaktycznego.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹⁵, wnosi o:

1. Wyznaczanie terminu składania ofert w zamówieniach publicznych, których przedmiotem jest kredyt, z uwzględnieniem czasu niezbędnego na złożenie oferty, zgodnie z art. 43 ust. 1 Pzp;
2. Zarządzanie płynnością finansową Uniwersytetu w sposób ograniczający możliwości występowania zobowiązań wymagalnych;
3. Rzetelne prowadzenie rejestrów umów przez Wydział Ekonomii i Zarządzania;
4. Podjęcie zadeklarowanych działań w zakresie uregulowania odpowiedzialności za zamieszczanie ogłoszeń o konkursach na nauczycieli akademickich i dokumentowania tych czynności;
5. Niestosowanie w ogłoszeniach konkursowych wymogu prowadzenia konkretnych zajęć dydaktycznych oraz doświadczenia badawczego sformułowanego w sposób ograniczający krąg kandydatów;
6. W sytuacji wygaśnięcia mandatu organu jednoosobowego, powierzanie obowiązków organów jednoosobowych (dziekanów) z uwzględnieniem kompetencji Rady Wydziału;
7. Podjęcie działań zmierzających do uregulowania kwestii pełnienia obowiązków prodziekana po wygaśnięciu mandatu w ostatnim roku kadencji.

⁹⁴ Wcześniej § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej (Dz. U. Nr 251, poz. 1852).

⁹⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 30.09.2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Lidia Sobkowiak - Mariasz
Specjalista kontroli państwowej

Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
Podpis

.....
Podpis